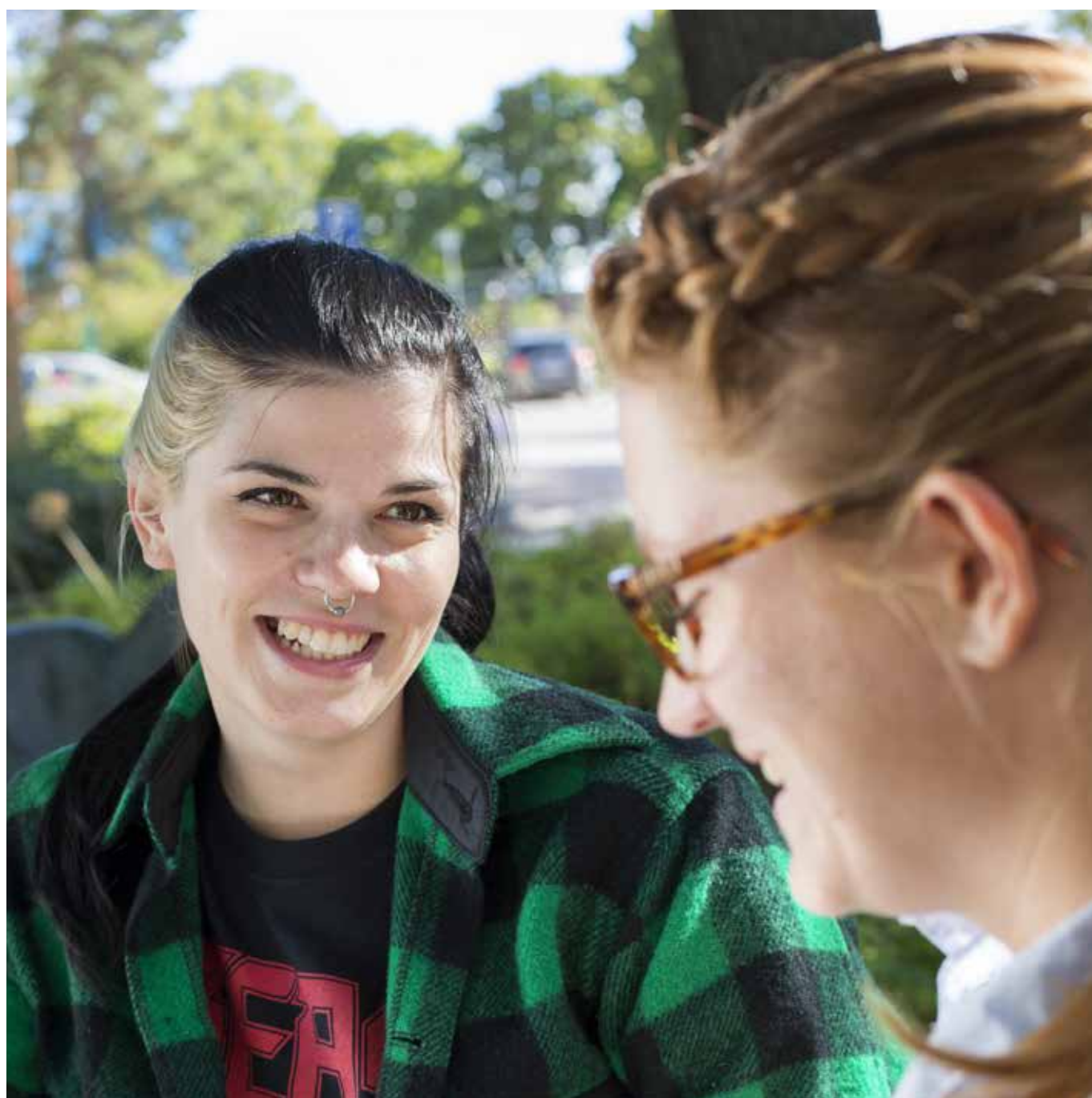

Antagning till högre utbildning höstterminen 2021

Analys av antagningsomgångar och trender i antagningsstatistiken

Antagning till högre utbildning höstterminen 2021

Analys av antagningsomgångar och trender i antagningsstatistiken

Antagning till högre utbildning höstterminen 2021

Analys av antagningsomgångar och trender i antagningsstatistiken

UHR:s rapportserie 2021:9, Universitets- och högskolerådet, oktober 2021

Kontaktperson: Torbjörn Lindquist

Omslagsbild: Erik Lundback

ISBN 978-91-7561-094-8

För mer information om myndigheten och våra publikationer, se **www.uhr.se**.

Innehåll

Sammanfattning	5
Summary	7
Rapportens upplägg	10
Nationella antagningsomgången hösten 2021.....	12
Sökande och antagna.....	12
Utbildningsutbudet	14
Konkurrenssituationen	16
Internationella kurser och masterutbildningar hösten 2021	18
Sökande och antagna till internationella kurser (IK)	18
Sökande och antagna till masterprogram (MASTER)	22
Hösttrender 2008–2021	25
Sökande.....	25
Antagna.....	28
Sökande och antagna till utbildningar som leder till vissa yrkesexamina.....	30
Sökande och antagna till lärarutbildningar	34
Utbildningsutbudet	45
Utbildningar som leder till vissa yrkesexamina	48
Effekter av uteblivet, avgränsat och förlängt högskoleprov	53
Bilaga 1: Definitioner av begrepp	60
Bilaga 2: Statistiken i UHR:s databaser	64

Sammanfattning

Antagningen till hösten 2021

Vid sista anmälningssdag (15 april) till högskoleutbildning höstterminen (ht) 2021 var det nytt rekord i antalet som sökt till en utbildning, även om öknings-takten har avtagit. Det var 3 procent fler sökande jämfört med det tidigare rekordet från ht 2020, som i sin tur var 12 procent fler än ht 2019. Antalet sökande är det största som noterats sedan ht 2008. Det hänger samman med att fler ville studera när osäkerheten på arbetsmarknaden ökade under det senaste dryga året på grund av pandemin. Både antalet kurser och antalet program var större vid första urvalet ht 2021 än ht 2020.

Efter första urvalet var nära 309 000 sökande antagna, 0,7 procent fler än året innan. Även det var en toppnotering. Då antalet sökande ökat lite mer betyder det att konkurrensen ökat något ht 2021. Antalet sökande som antogs till sitt förstahandsalternativ ökade med nära 2 procent, till 183 800 personer. Andelen personer som inte var behöriga till något av alternativen de sökt var lägre ht 2021 än ht 2020, 10 procent att jämföra med 11 procent.

Vissa utbildningar har konkurrens om platserna, vilket innebär att behöriga sökande reservplacerats. Till andra utbildningar antas alla sökande. Cirka 27 procent av de drygt 21 200 kurserna och programmen som erbjöds inför ht 2021 hade konkurrens om platserna. Konkurrensen bland de sökande är dock hård till de konkurrensutsatta utbildningarna eftersom 74 procent av alla sökande konkurrerar om sitt förstahandsval.

Både antagningsomgången för internationella kurser och program (IK) och antagningsomgången för internationella masterprogram (MASTER) fick fler sökande och antagna jämfört med ht 2020. Antalet antagna till IK ökade med 8 procent och till MASTER med 4 procent. Antalet sökande som betalade sin anmälningssavgift ht 2021 var 8 procent högre till IK och oförändrat till MASTER jämfört med ht 2020.

Trender i höstantagningen 2008–2021

Det totala antalet sökande vid sista anmälningssdag ökade fram till ht 2014, minskade därefter något till och med ht 2018 för att sedan öka igen, i synnerhet ht 2020, men även ht 2021. Utvecklingen har varit snarlik för behöriga sökande, medan antalet antagna ökade fram till ht 2011 för att därefter ligga på omkring 268 000 per höst fram till ht 2017. Från ht 2018 har fler antagits och ht 2021 var antalet antagna nära 309 000, vilket är det största antal som noterats för en hösttermin.

Under de senaste fjorton åren har kvinnor utgjort knappt två tredjedelar av de sökande och män cirka en tredjedel. Andelen behöriga sökande utan svenskt personnummer i den nationella antagningsomgången på hösten har ökat svagt sedan anmälningss- och studieavgifterna infördes 2011 och var ht 2021 knappt 4 procent.

Samtliga sex grupper av utbildningar som leder till vissa yrkesexamina hade fler sökande ht 2021 än för fjorton år sedan, men till läkar- och lärarutbildningar var det färre sökande ht 2021 än ht 2020. Det var fler antagna ht 2021 än ht 2020 till civilingenjörs-, högskoleingenjörs- och socionomutbildningar, medan det var färre till läkar-, lärar- och sjuksköterskeutbildningar. Att färre antogs till läkarutbildningar beror på att Karolinska institutet och Linköpings universitet har minskat överintaget.

De tre stora lärarutbildningarna, förskole-, grund- och ämneslärare, hade sammantaget flest sökande ht 2015 och antalet har därefter minskat till ht 2019, men ht 2020 ökade antalet för att ht 2021 åter minska. Det var en minskning till samtliga lärarutbildningar utom till yrkeslärarutbildningar ht 2021. Antalet antagna ökade fram till ht 2017, minskade därefter för att öka ht 2020, men minska ht 2021. Emellertid är antalet antagna numera betydligt större än i början av perioden för flertalet lärarutbildningar.

Effekter av uteblivet, avgränsat och förlängt högskoleprov

Högskoleprovet (HP) genomfördes inte våren 2020 eftersom smittorisken på grund av pandemin bedömdes vara för stor. Giltighetstiden för provresultatet förlängdes från fem till åtta år hösten 2020 och samma höst fick bara de som inte redan hade ett giltigt provresultat skriva högskoleprovet. Under våren 2021 fick bara de som fyller minst 19 år under 2021 eller som gick i årskurs 3 i gymnasiet skriva provet. Även om ett HP-resultat inte ger behörighet till utbildningar kan förändringarna under 2020 och 2021 ha betytt att möjligheterna för sökande att antas har påverkats ht 2021.

Sammantaget har de förändrade omständigheterna för högskoleprovet haft liten inverkan på möjligheten för olika åldersgrupper av sökande att bli antagna. De tycks inte heller ha haft negativa effekter på de yngstas chanser att antas. Det var den grupp som på förhand bedömdes riskera att drabbas hårdast av det uteblivna högskoleprovet våren 2020 och indirekt av att högskoleprovets giltighetstid förlängdes, vilket främst gett fler äldre ett resultat att konkurrera med. Men de yngsta förefaller ha klarat sig ungefär lika bra till många utbildningar ht 2021 som ht 2020 eller ht 2019. I huvudsak beror det på att de antagits i urvalsgruppen BI (urval baseras på betyg från gymnasiet) i större utsträckning ht 2021, medan något äldre antagits i HP i större utsträckning.

Däremot har sökande som är 22–34 år gamla med ett förlängt högskoleprovsresultat antagits i mindre utsträckning än dem med ett ordinarie provresultat (högst fem år gammalt). Nyttan av att förlänga högskoleprovets giltighetstid framstår därmed som begränsad och har bara marginellt varit till nytta för den i sammanhanget lilla gruppen av sökande som är 35 år och äldre och som har ett HP-resultat.

Summary

Admissions for autumn 2021

There was a new record number of applicants by the application deadline (15 April) for higher education in the autumn semester of 2021, although the rate of increase has slowed. There were 3 per cent more applicants compared to the previous record from the autumn semester of 2020 which, in turn, was 12 per cent higher than the autumn semester of 2019. The number of applicants is the highest since the autumn semester of 2008. This is linked to more people wanting to study due to greater labour market uncertainty over the past 12+ months, because of the pandemic. Both the number of courses and the number of programmes were greater for the first selection for autumn 2021 than for autumn 2020.

After the first selection, almost 309,000 applicants were admitted, 0.7 per cent more than the previous year. This was also a record. As the number of applicants has increased slightly, competition is greater for the autumn semester of 2021. The number of applicants who were admitted to their first choice increased by almost 2 per cent, to 183,800 people. The proportion of people who were not qualified for any course or programme they had applied for was lower for the autumn semester of 2021 than the autumn semester of 2020, 10 per cent compared to 11 per cent.

Some courses and programmes have competition for places, so qualified applicants may be placed on a waiting list. Other courses and programmes can admit all applicants. Around 27 per cent of the almost 21,200 courses and programmes offered for the autumn semester of 2021 had competition for places. However, there is tough competition for places on courses and programmes that are competitive, with 74 per cent of all applicants competing for their first choice.

The admissions rounds for international courses and programme (IK) and international Master's programmes (MASTER) had more applicants and more admissions than the autumn semester of 2020. The number of applications to IK increased by 8 per cent and to MASTER by 4 per cent. Compared to the autumn semester of 2020, the number of applicants who paid their application fee for the autumn semester of 2021 was 8 per cent higher for IK and unchanged for MASTER.

Trends in autumn admissions 2008–2021

The total number of applicants by the application deadline increased up to the autumn semester of 2014, to then decline somewhat up to and including the autumn semester of 2018. This number then increased again, particularly for the autumn semester of 2020, but also the autumn semester of 2021. The trend for qualified applicants has been similar, with the number of admissions increasing until the autumn semester of 2011 and then remaining around 268,000 each autumn until the autumn semester of 2017. A greater number

have been admitted since the autumn semester of 2018 and, in the autumn semester of 2021, the number of admissions was almost 309,000, the highest ever noted for an autumn semester.

Over the last fourteen years, women have comprised almost two-thirds of applicants and men around one third. Since application and tuition fees were introduced in 2011, the proportion of applicants without a Swedish personal ID number in the national admissions round for the autumn has shown a weak increase; it was about 4 per cent for the autumn semester of 2021.

All six groups of programmes that lead to specific professional qualifications had more applicants for the autumn semester of 2021 than fourteen years ago, but for medicine and teacher education there were fewer applicants for the autumn semester of 2021 than for the autumn semester of 2020. There were more admissions for the autumn semester of 2021 than for the autumn semester of 2020 for programmes in social work and in engineering (both Bachelor's and Master's), while there were fewer for programmes in medicine, teaching and nursing. The reduction in admissions in medicine is due to Karolinska Institutet and Linköping University reducing over-admissions.

The three biggest teacher education programmes, pre-school, primary and secondary, had the highest total number of applicants in the autumn semester of 2015, after which numbers declined until the autumn semester of 2019. The number of applicants increased for the autumn semester of 2020 but declined again for the autumn semester of 2021. There was a decline for all teacher education programmes, apart from the Higher Education Diploma in Vocational Education, for the autumn semester of 2021. The number of admissions increased until the autumn semester of 2017, then reduced and has increased again for the autumn semester of 2020 but fell again for the autumn semester of 2021. Nevertheless, the number of admissions for most teacher education programmes is now considerably greater than at the start of the period.

Effects of a cancelled, limited and extended Swedish Scholastic Aptitude Test

The Swedish Scholastic Aptitude Test (SSAT) was not conducted in the spring of 2020, as the risk of infection was judged to be too high due to the pandemic. The period of validity for the test's results was extended from five to eight years in the autumn of 2020. That autumn, only people who did not already have a valid test result were able to sit the SSAT. In the spring of 2021, only those who turned at least 19 in 2021 or were in their third year of upper secondary education could sit the test. Although a result in the SSAT does not provide eligibility for programmes, the changes in 2020 and 2021 could have affected applicants' opportunities for admission in the autumn semester of 2021.

Overall, the changed circumstances for the SSAT have had a small effect on admission opportunities for various age groups of applicants. Nor do they seem to have had negative effects on the admission chances of the youngest applicants. This was the group that was assessed as being at most risk of being negatively affected by the cancelled SSAT in the spring of 2020

and, indirectly, by the extension to the period of validity, which primarily gave older people a result with which to compete for places. Nevertheless, the youngest appear to have succeeded equally well in admissions to many courses and programmes for the autumn semester of 2021 as for the autumn semesters of 2020 and 2019. In general, this is because they are more likely to have been admitted in the BI selection group (selection based on upper secondary grades) in the autumn semester of 2021, while older people were more likely to be admitted in the SSAT selection group.

However, applicants aged 22–34 with an extended SSAT result have been admitted to a lesser extent than people with a standard SSAT result (no older than five years). The benefit of extending the SSAT's period of validity thus appears limited and of only marginal benefit for those in the small group, in this context, of applicants older than 35 with an SSAT result.

Rapportens upplägg

Denna rapport är resultatet av ett regeringsuppdrag i regleringsbrevet för budgetåret 2021 avseende Universitets- och högskolerådet (UHR), som anger att myndigheten ska ge Utbildningsdepartementet en analys av utfallet av genomförd antagningsomgång höstterminen 2021.

Rapporten ger en sammanfattande bild av de tre antagningsomgångarna till höstterminen 2021. Antagningsomgångarna består av en stor och två mindre. I den stora nationella antagningsomgången (benämnd ht 2021) ges utbildningarna främst på svenska och i de två mindre – internationella kurser och program på grundnivå (IK ht 2021) och internationella masterutbildningar (MASTER ht 2021) – ges utbildningarna vanligen på engelska.

Syftet med den samlade beskrivningen av den nationella antagningsomgången hösten 2021 är att redovisa aspekter som inte är möjliga att se vid de olika tillfällena under processens gång, vid tidpunkten för sista anmälningssdag och vid tidpunkten för det första eller det andra urvalet. Antagningsomgången jämförs med antagningsomgången hösten 2020.

Rapporten innehåller också ett avsnitt med trender, där utvecklingen av antalet sökande, behöriga sökande och antagna beskrivs under en fjortonårsperiod för antagningsomgångarna och för vissa program som leder till yrkesexamen, samt för lärarutbildningarna. Lärarutbildningarna redovisas också mer detaljerat efter typ av lärarexamen och inriktning. Trender analyseras från ht 2008 och framåt (från 2011 för de internationella antagningsomgångarna och lärarutbildningarna). Sökande redovisas även utifrån om de är skyldiga att betala anmälningssavgift eller inte.

Under en antagningsomgång förändras antalet kurser och program som erbjuds jämfört med det ursprungliga antalet. Några kurser och program ställs in och andra kommer till. Möjligheten till efteranmälan, så kallade sena anmälningar, gör vanligen att antalet sökande ökar mellan sista anmälningssdag, första och andra urvalet. Redovisningarna i rapporten sträcker sig fram till och med det andra urvalet. Förändringar kan ske även efter det andra urvalet, då lärosäten kan göra en efterantagning om de har studieplatser som inte är tillsatta. Den informationen ingår inte här.

I rapporten ingår också en analys av vilka de sammantagna effekterna av de förändrade förutsättningarna för högskoleprovet under 2020 och 2021 haft på antagningen hösten 2021. Högskoleprovet genomfördes inte våren 2020 eftersom smittorisken på grund av pandemin bedömdes vara för stor. Giltighetstiden för provresultatet förlängdes från fem till åtta år hösten 2020. Samma höst fick bara de som inte redan hade ett giltigt provresultat skriva högskoleprovet. Under våren 2021 var det också begränsningar – två provtillfällen, med begränsat antal skrivande och där bara de som fyller minst 19 år under 2021 eller under vårterminen läste årskurs 3 på gymnasiet fick skriva. Men alla anmälda våren 2021 fick skriva. Därför har begränsningarna våren 2021 inte haft någon mätbar effekt på antagningen till hösten 2021. En

analys av vilka effekter begränsningarna våren 2021 haft på antagningen till hösten 2021 är därför inte meningsfull och ingår inte i rapporten.

I bilaga 1 definieras begrepp som är vanligt förekommande i redovisningar av antagningsstatistik. I bilaga 2 beskrivs hur antagningsstatistiken tas fram.

I rapporten refereras till de underlag som tidigare lämnats till Utbildningsdepartementet (underlag 1 och 2). I underlagen redovisas utfallet av antagningsomgångar utifrån olika perspektiv vid varje givet tillfälle: generellt på individnivå och på utbildningsnivå, och mera detaljerat för vissa utvalda utbildningar som leder till yrkesexamen, till exempel lärarutbildningar.

Underlag

- Underlag 1. Statistik i samband med sista ansökningsdag till höstterminen 2021 (ht 2021).
- Underlag 2. Statistik i samband med urval 1 till höstterminen 2021 (ht 2021).

Nationella antagningsomgången hösten 2021

I det här kapitlet presenteras förändringar när det gäller antalet individer som anmält sig och antalet kurser och program, jämfört med hösten 2020. Sena anmälningar är inkluderade.

Sökande och antagna

Vid sista anmälningssdag ht 2021 var det nytt rekord i antalet som sökt till en utbildning, även om ökningstakten avtagit. Det var 3 procent fler jämfört med det tidigare rekordet från ht 2020, som i sin tur var 12 procent fler än ht 2019. Antalet sökande är det största som noterats sedan ht 2008 och hänger samman med att fler ville studera när osäkerheten på arbetsmarknaden ökade under det senaste dryga året på grund av pandemin.

Efter sista anmälningssdag är det möjligt för sökande att göra en sen anmälan till många utbildningar. Därför fortsätter antalet sökande att öka under antagningsomgången. Vid första urvalet hade antalet sökande ökat med 8 procent från sista anmälningssdag och vid andra urvalet med ytterligare två procentenheter till 10 procent. Jämfört med ht 2020 var det lika många sökande vid första urvalet, men nära 2 procent färre sökande vid andra urvalet (figur 1–2).

När det gäller sökande uppdelade efter ålder framgår att sökande som är 19 år eller yngre är fler ht 2021 än ht 2020 (5 procent fler vid första urvalet). Även gruppen sökande som är 20–24 år har ökat något, med 0,7 procent, medan antalet sökande som är 25 år eller äldre var 2 procent färre jämfört med ht 2020.

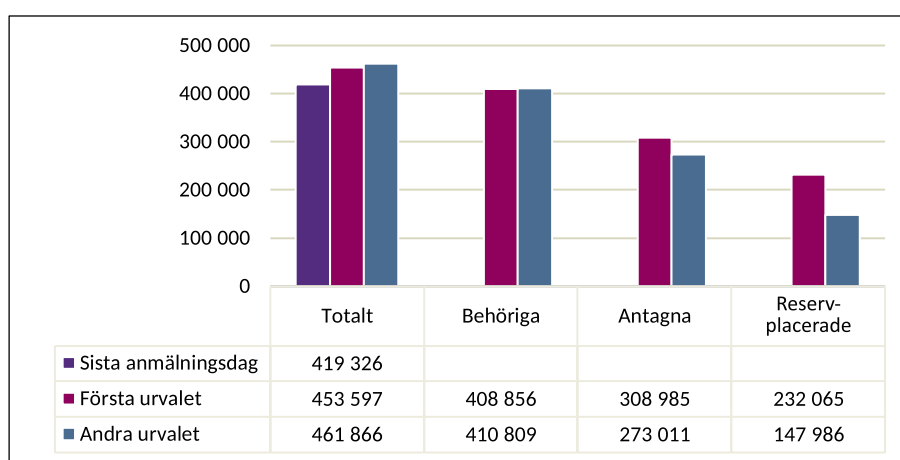
Även de behöriga sökande var något fler ht 2021 än ht 2020 (plus 1,3 procent). Antalet behöriga sökande ökade med 0,5 procent mellan första och andra urvalet, vilket är lägre än tidigare år då antalet behöriga sökande ökat med i genomsnitt 2 procent mellan första och andra urvalet sedan ht 2008. Den främsta anledningen till att behöriga sökande ökar från första till andra urvalet är att även sena sökande hunnit få sin behörighet bedömd. Att ökningen mellan urvalen är liten ht 2021 kan bero på att första urvalet skedde en vecka senare än vanligt och att fler sökande därmed hunnit få sin behörighet bedömd i tid.

Antalet antagna ökade något, med 0,7 procent vid första urvalet och med 1,7 procent vid andra urvalet, jämfört med ht 2020. Då ökningen av antalet antagna procentuellt sett var mindre än ökningen av antalet behöriga sökande har konkurrensen totalt sett ökat marginellt ht 2021. Antalet antagna minskar mellan första och andra urvalet under en antagningsomgång. Det beror främst på att det är svarskrav efter första urvalet och att vissa sökande tackar nej eller inte svarar alls. Under hela perioden 2008–2021 har antalet

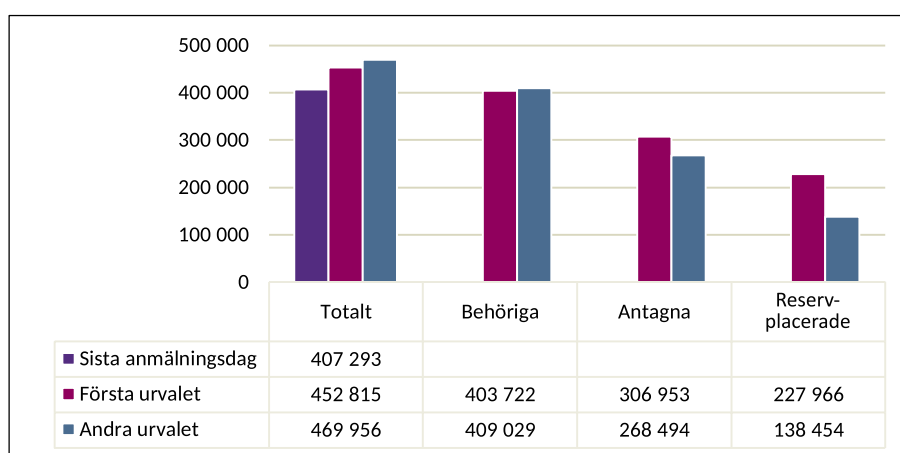
antagna i snitt minskat med 12 procent mellan urvalen. För ht 2021 var minskningen 12 procent, att jämföra med 13 procent för ht 2020.

Antalet reservplacerade i första urvalet var något större ht 2021 än ht 2020 (plus 2 procent), vilket tyder på att konkurrensen bland sökande ökat något. Samtidigt var andelen av de behöriga sökande som antagits bara marginellt mindre, så konkurrensen förefaller i högre grad ha omfördelats något mellan utbildningar och i lägre grad ökat generellt sett. Mellan första och andra urvalet minskade andelen reservplacerade med 36 procent, att jämföra med 39 procent ht 2020. Efter andra urvalet var antalet reservplacerade större än ht 2020 (plus 7 procent).

Figur 1: Förändring mellan sista anmälningssdag, första och andra urvalet ht 2021, antal sökande.

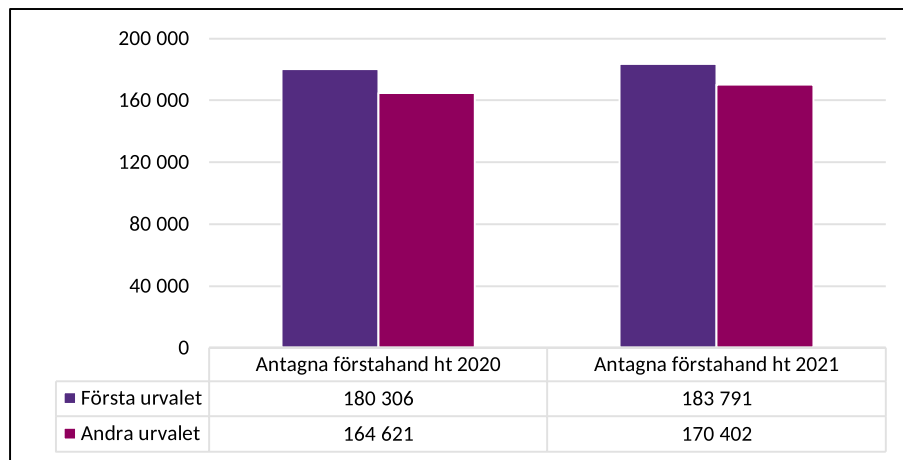

Figur 2: Förändring mellan sista anmälningssdag, första och andra urvalet ht 2020, antal sökande.

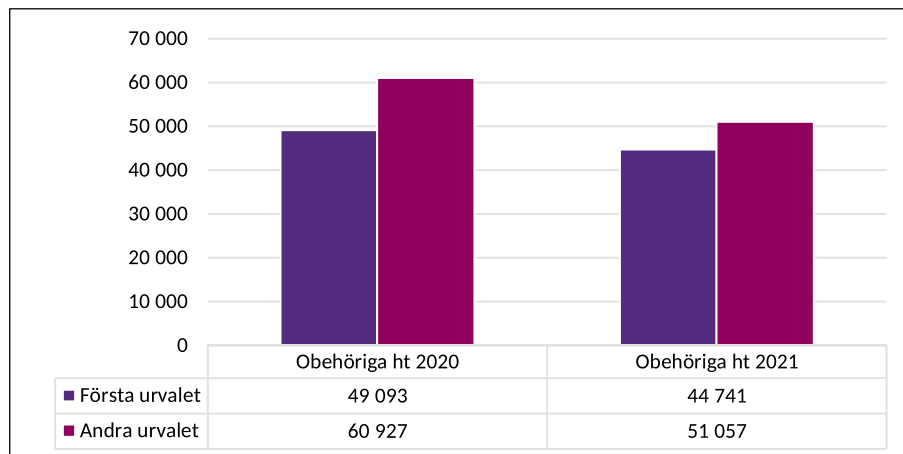
Antalet sökande som antogs till sitt förstahandsval vid första urvalet ökade med nära 2 procent från ht 2020 till ht 2021. Trots det var andelen av de antagna som antogs till sitt förstahandsalternativ densamma ht 2021 som ht 2020, 59 procent i första urvalet och cirka 62 procent i andra urvalet (figur 3).

Figur 3: Förändring mellan första och andra urvalet ht 2020 och ht 2021, antal antagna som antagits till sitt förstahandsalternativ.

Andelen av de sökande som inte var behöriga till något av de utbildningsalternativ de sökt var i första urvalet lägre ht 2021 än ht 2020 (10 jämfört med 11 procent), och detsamma gällde vid andra urvalet då 11 procent ht 2021, att jämföra med 13 procent ht 2020 var obehöriga sökande. Det motsvarar att ungefär var nionde sökande vid första urvalet var obehörig till samtliga utbildningar den sökt (figur 4).

Figur 4: Förändring mellan första och andra urvalet ht 2020 och ht 2021: antal sökande som är obehöriga till samtliga utbildningsalternativ de sökt.

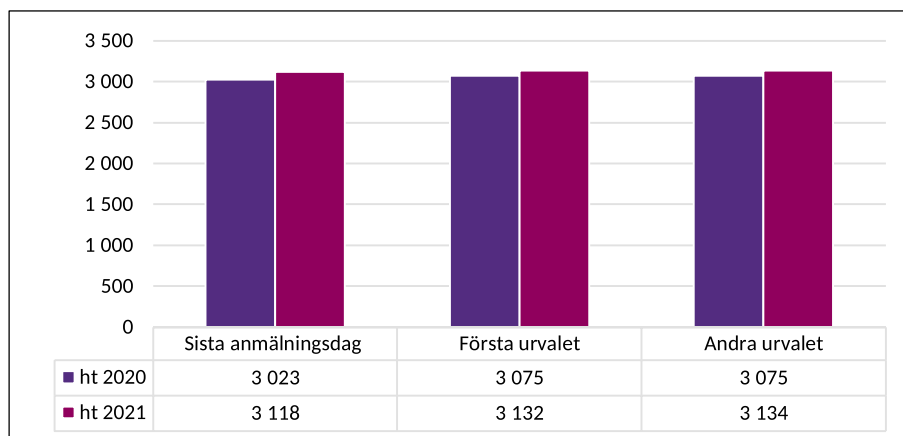

Utbildningsutbudet

Utbildningsutbudet – som redovisas exklusive inställda utbildningar – beslutas av respektive lärosäte, vanligen relativt långt i förväg. Ibland sker förändringar under antagningsomgången. Antalet program och kurser kan öka om lärosätet lägger till nya utbildningar, till exempel vid sena beslut om att en viss kurs eller ett visst program ska ges. Utbildningsutbudet kan också minska om utbildningar ställs in, till exempel då för få söker.

Det fanns drygt 3 procent fler program att söka vid sista anmälningssdag ht 2021 än ht 2020. Vid både första och andra urvalet var det fler program ht 2021 än ht 2020 (omkring 2 procent fler), och dessutom fler än vid sista anmälningssdag ht 2021. Det sistnämnda hänger sannolikt samman med att regeringen under 2020 och 2021 tillfört universitet och högskolor medel så att de ska kunna utöka antalet utbildningsplatser för att möta den ökade efterfrågan på högskoleutbildning på grund av pandemin (figur 5).

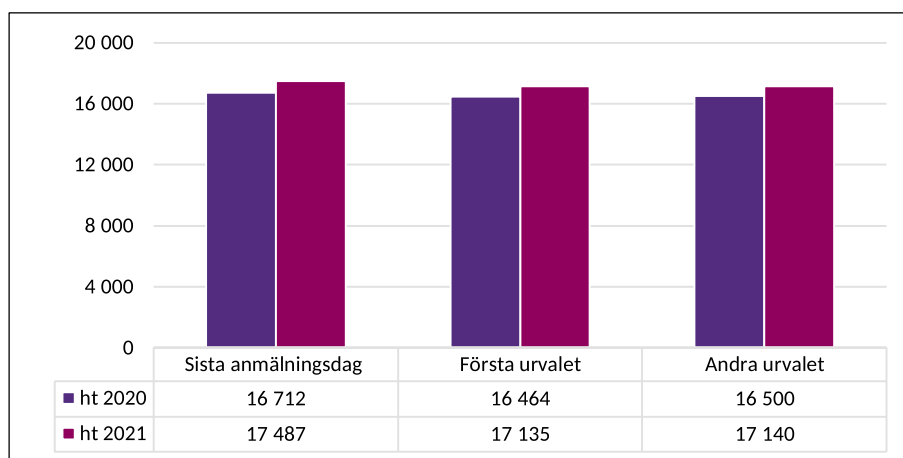
Figur 5: Antalet program ht 2020 och ht 2021: Sista anmälningssdag, första och andra urvalet.

Även kurserna var fler ht 2021 än ht 2020, knappt 5 procent fler vid sista anmälningssdag och fyra fler vid både första och andra urvalet (figur 6).

Antalet kurser kan, likt programutbudet, ändras under antagningsomgången. Att kurser tas bort kan till exempel bero på att för få sökt kursen. Under antagningsomgången ht 2021 minskade kursutbudet med 2,0 procent från sista anmälningssdag till andra urvalet, vilket var en större nedgång än ht 2020 då nedgången var 1,3 procent.

Figur 6: Antalet kurser ht 2020 och ht 2021: Sista anmälningssdag, första och andra urvalet.

Konkurrenssituationen

Olika utbildningar har olika antal sökande. Några utbildningar har hundratala sökande men de allra flesta har väsentligt färre, ibland inga sökande alls. När det finns fler behöriga sökande än platser konkurrerar de sökande med varandra. Begreppet konkurrens avser här att utbildningen hade minst en reservplacerad sökande i första urvalet.

I antagningsomgången ht 2021 bestod utbudet vid första urvalet av 21 245 utbildningar (inklusive inställda utbildningar), fördelade på 3 211 program (15,1 procent) och 18 034 kurser (84,9 procent). Det var 3 procent fler utbildningar än ht 2020. För hela utbudet ht 2021 var det urval (konkurrens) till 27 procent av utbildningarna. Till resterande 73 procent behövdes inget urval, samtliga behöriga sökande antogs. Andelen utbildningar med konkurrens var högre ht 2021 än ht 2020, då den var 24 procent (tabell 1).

Konkurrens var två och en halv gånger vanligare till program än till kurser. Till drygt hälften av alla program och till drygt en femtedel av alla kurser var det konkurrens ht 2021. Konkurrens var också vanligare på grundnivå än på avancerad nivå. Störst andel utbildningar med konkurrens (64 procent) fanns bland program på grundnivå inklusive basnivå, som huvudsakligen består av basårutbildningar.

Tabell 1: Antal utbildningar med eller utan konkurrens vid första urvalet ht 2021.

Utbildningstyp	Nivå						Totalt	
	Grund inkl. bas		Avancerad		Ej klassad			
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Program	2 182		950		79		3 211	
- Konkurrens	1 398	(64%)	358	(38%)	0	(0%)	1 756	(55%)
- Ej konkurrens	784	(36%)	592	(62%)	79	(100%)	1 455	(45%)
Kurs (inkl. kurspaket)	11 591		6 147		296		18 034	
- Konkurrens	2 739	(24%)	1 036	(17%)	137	(46%)	3 912	(22%)
- Ej konkurrens	8 852	(76%)	5 111	(83%)	159	(54%)	14 122	(78%)
Summa	13 773		7 097		375		21 245	
- Konkurrens	4 137	(30%)	1 394	(20%)	137	(37%)	5 668	(27%)
- Ej konkurrens	9 636	(70%)	5 703	(80%)	238	(63%)	15 577	(73%)

Konkurrenssituationen ser dock annorlunda ut ur ett sökandeperspektiv. När förstahandssökande fördelas efter om de sökt till utbildningar i konkurrens, framgår att en majoritet av de sökande konkurrerar. De har sökt till utbildningar med fler sökande än platser och följaktligen har ett urval behövts.

Vid första urvalet var det nästan 453 600 förstahandssökande, varav knappt hälften (48 procent) sökte ett program och drygt hälften (52 procent) sökte en kurs. Över nio av tio som sökte program behövde konkurrera om en plats och knappt 60 procent av dem som sökte kurser behövde konkurrera. Totalt sökte 74 procent av alla sökande till en utbildning med konkurrens och det var vanligare med förstahandssökande till en utbildning med konkurrens på grundnivå än på avancerad nivå (tabell 2).

Tabell 2: Antal förstahandssökande som sökt utbildning med eller utan konkurrens vid första urvalet ht 2021.

Utbildningstyp	Nivå						Totalt	
	Grund inkl. bas		Avancerad		Ej klassad			
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Program	189 179		26 907		0		216 086	
- Konkurrens	176 347	(93%)	20 446	(76%)	0	(0%)	196 793	(91%)
- Ej konkurrens	12 832	(7%)	6 461	(24%)	0	(0%)	19 293	(9%)
Kurs (inkl. kurspaket)	184 930		43 074		9 507		237 511	
- Konkurrens	112 724	(61%)	21 082	(49%)	6 783	(71%)	140 589	(59%)
- Ej konkurrens	72 206	(39%)	21 992	(51%)	2 724	(29%)	96 922	(41%)
Summa	374 109		69 981		9 507		453 597	
- Konkurrens	289 071	(77%)	41 528	(59%)	6 783	(71%)	337 382	(74%)
- Ej konkurrens	85 038	(23%)	28 453	(41%)	2 724	(29%)	116 215	(26%)

Jämfört med ht 2020 är det inga större förändringar av antalet sökande ht 2021, förutom till kurser på avancerad nivå. Till dem har antalet förstahands-sökande ökat med 17 procent.

Totalt sett ville 74 procent av alla förstahandssökande komma in på 27 procent av höstens drygt 21 200 utbildningar vid universitet och högskolor. Huvudförklaringen är naturligtvis att utbildningarna är olika stora och att antalet sökande per utbildningsplats varierar. Exempelvis var det till ht 2021 i genomsnitt 126 förstahandssökande per program på grundnivå med konkurrens, medan det i genomsnitt var drygt 4 förstahandssökande per kurs på avancerad nivå utan konkurrens.

Internationella kurser och masterutbildningar hösten 2021

Antagningsomgångarna till internationella kurser och program på grundnivå (IK) och masterutbildningar (MASTER) ht 2021 var mindre omfattande än den nationella antagningsomgången, vilket är normalt. De internationella antagningsomgångarna inrättades hösten 2009 för att underlätta antagningsprocessen för utländska sökande och effektivisera bedömningen av deras meriter.

De internationella utbildningar som erbjuds i dessa antagningsomgångar ges vanligen på engelska och marknadsförs främst mot personer från utlandet, men är också öppna att söka för svenskar. Majoriteten av de sökande kan antas komma från utlandet då de inte har svenskt personnummer. I genomsnitt har andelen sökande utan svenskt personnummer varit över 80 procent sedan ht 2014 och ht 2021 var andelen 85 procent.

Sedan 2011 är utbildningar på grundnivå och avancerad nivå – samt ansökan till dem – avgiftsbelagda för sökande som är medborgare i ett land utanför EU/EES och Schweiz och som inte är utbytesstudenter. Eftersom IK- och MASTER-omgångarna främst har utländska sökande blir avgiftshanteringen en central del i början av urvalsprocessen. Sökande som varken styrker att de är avgiftsbefriade eller betalar anmälningsavgiften på 900 kronor går inte vidare till behörighetsbedömning.

Sedan våren 2018 har IK- och MASTER-omgångarna ett urval, inte som tidigare två urval. Införandet av endast ett urval har lett till att behörighetsprövningen förlängts med omkring två veckor och att fler, främst avgiftsskyldiga sökande, hinner behörighetsprövas före urvalet. Det återspeglas i statistiken, där andelen betalande sökande som är behöriga ökade från i genomsnitt 60 procent per hösttermin till och med 2017, till omkring 72 procent under 2018 till 2021.

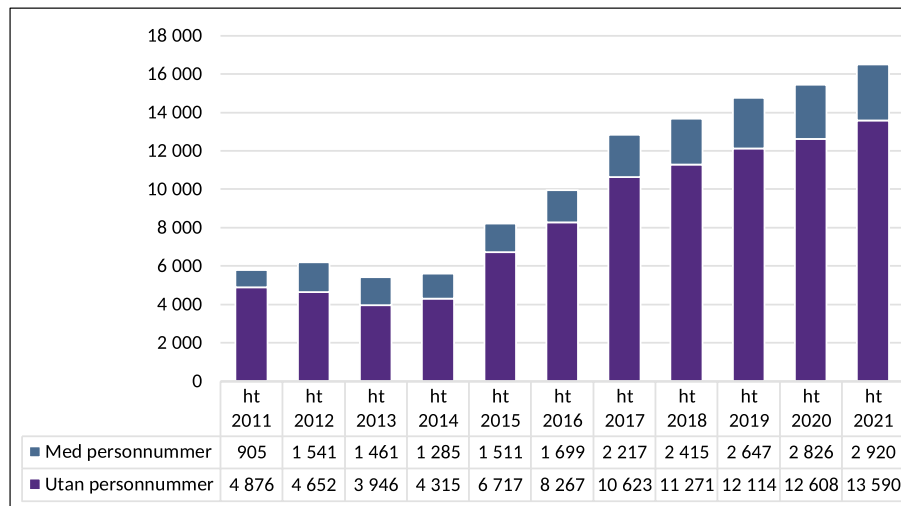
I detta kapitel jämförs det första (enda) urvalet i IK och MASTER ht 2021 med första urvalet i tidigare antagningsomgångar. För historisk statistik om andra urvalet i tidigare antagningsomgångar hänvisas till tidigare års trendrapporter.

Sökande och antagna till internationella kurser (IK)

Sista anmälningsdag var antalet sökande drygt 16 500, vilket var 7 procent fler än till IK ht 2020. För sökande med svenskt personnummer var det en ökning med 3 procent. För sökande utan svenskt personnummer var det en

ökning med 8 procent, vilket delvis kan hänga samman med att restriktionerna för det internationella resandet lättat (figur 7).

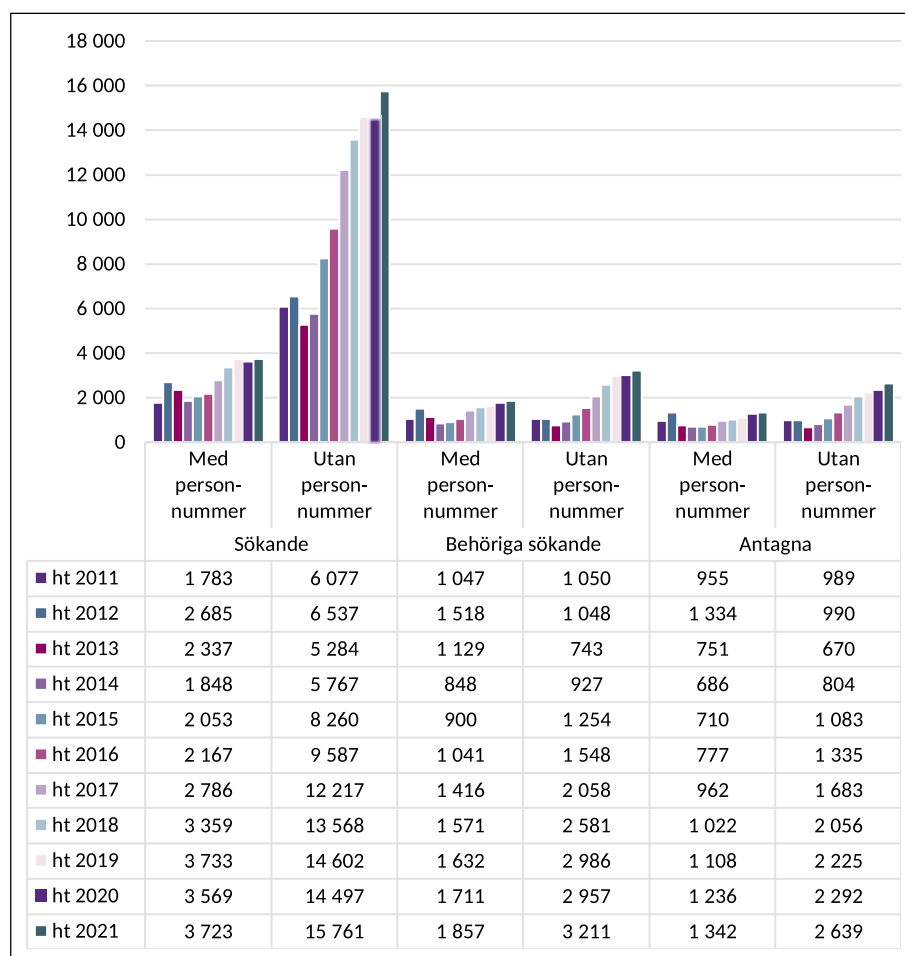
Figur 7: Antalet sökande till IK ht 2011–ht 2021 vid sista anmälningssdag fördelade efter sökande med respektive utan svenskt personnummer.

Sökande utan svenskt personnummer var emellertid fortsatt betydligt fler än sökande med svenskt personnummer. Det är inte anmärkningsvärt eftersom antagningsomgången riktar sig till utländska sökande, som oftast saknar svenskt personnummer. Andelen sökande utan svenskt personnummer var 82 procent IK ht 2021.

Vid urvalet till IK ht 2021 var det fler sökande både med och utan svenskt personnummer (plus 4 respektive plus 9 procent), i förhållande till IK ht 2020. Det var också fler behöriga sökande både med och utan svenskt personnummer (plus 9 procent vardera) IK ht 2021 jämfört med IK ht 2020. Det var även fler antagna både med och utan svenskt personnummer, plus 9 respektive 15 procent (figur 8).

Figur 8: Antalet sökande (inklusive sena anmälningar), behöriga sökande och antagna vid urvalet till IK ht 2011–ht 2021, fördelade efter sökande med respektive utan svenskt personnummer.

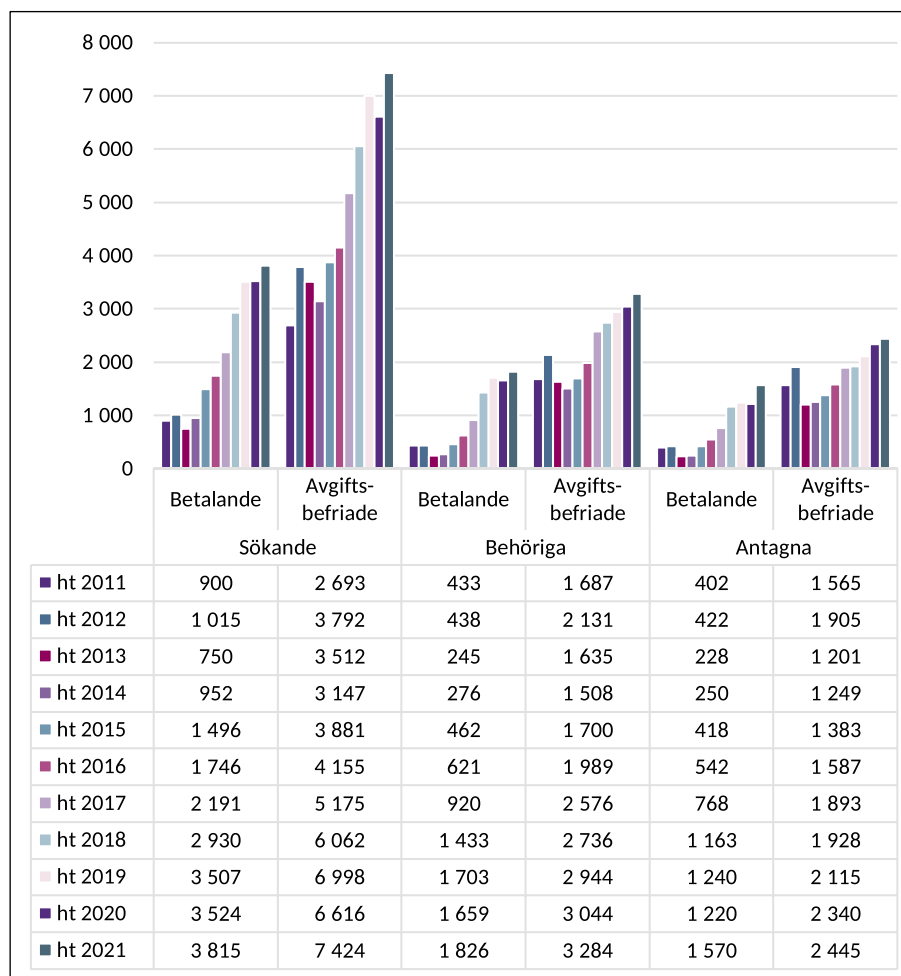
Vid urvalet var andelen sökande utan svenskt personnummer 81 procent till IK ht 2021. Andelen per antagningsomgång har varit runt 80 procent sedan ht 2015. Andelen behöriga sökande som antogs var för sökande med svenskt personnummer densamma IK ht 2020 som den var IK ht 2021 (72 procent), medan den ökade för sökande utan svenskt personnummer (från 78 till 82 procent). Totalt sett ökade andelen antagna av de behöriga sökande från 76 procent IK ht 2020 till 79 procent IK ht 2021, vilket tyder på att konkurrensen minskat.

För att en sökandes behörighet ska bedömas måste den sökande antingen betala anmälningsavgift eller styrka avgiftsbefrielse. Antalet sökande som betalat anmälningsavgift var större IK ht 2021 än det var IK ht 2020 (plus 8 procent). Även de avgiftsbefriade sökande var fler (plus 12 procent). Det var en något större andel av de avgiftsskyldiga sökande som betalat anmälningsavgiften IK ht 2021 än det var IK ht 2020 (31 i stället för 30 procent).

Av de sökande som betalat anmälningsavgiften IK ht 2021 var 48 procent behöriga, vilket var en något större andel än IK ht 2020 då 47 procent var behöriga. För avgiftsbefriade sökande var andelen behöriga 44 procent IK ht 2021, vilket var något lägre andel än IK ht 2020 då 46 procent var behöriga.

Andelen behöriga sökande som antogs IK ht 2021 var 86 procent för betalande sökande och 74 procent för avgiftsbefriade sökande. IK ht 2020 var andelen behöriga 74 procent för betalande och 77 procent för avgiftsbefriade sökande. Antalet antagna ökade också totalt sett med 13 procent. Det var 29 procent fler betalande som antogs och det var 4 procent fler avgiftsbefriade som antogs IK ht 2021 jämfört med IK ht 2020 (figur 9).

Figur 9: Antalet sökande, behöriga sökande och antagna vid urvalet till IK ht 2011–ht 2021, fördelade efter betalande anmälningavgift respektive avgiftsbefriade.

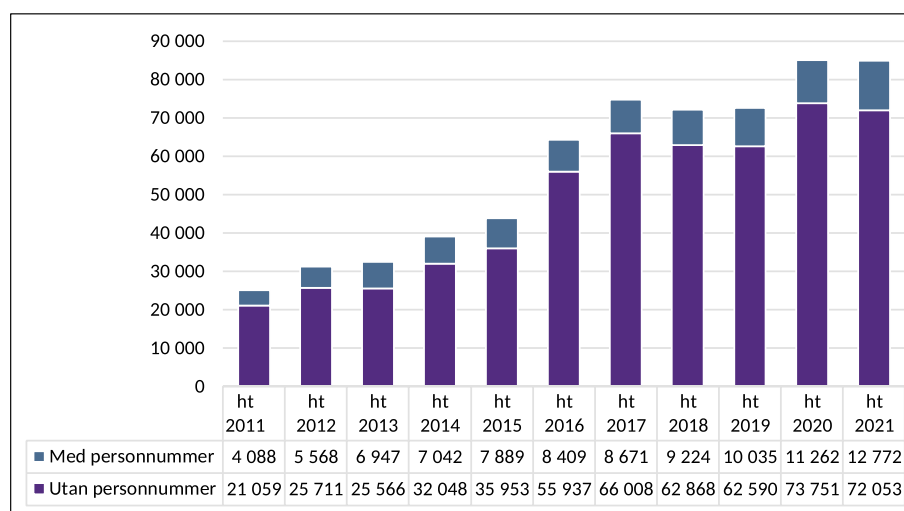
Enstaka sökande betalar anmälningavgift trots att de är avgiftsbefriade och räknas då i båda grupperna i figuren. Därför kan summan av exempelvis antagna vara något större än antalet faktiskt antagna.

Det fanns 407 kurser att söka till IK ht 2021, att jämföra med 393 kurser till IK ht 2020. Dessutom fanns 61 program, vilket var tre fler än de 58 sökbara programmen förra året.

Sökande och antagna till masterprogram (MASTER)

Antalet sökande till MASTER ht 2021 var vid sista anmälningssdag 84 825, en minskning med 0,2 procent jämfört med ht 2020. Antalet sökande med svenskt personnummer ökade med 13 procent medan antalet sökande utan svenskt personnummer minskade med 2 procent. Liksom i tidigare MASTER-omgångar och i IK-omgångarna (se föregående avsnitt), är gruppen sökande utan svenskt personnummer överlägset störst. I MASTER ht 2021 är andelen sökande utan svenskt personnummer 85 procent medan den i MASTER ht 2020 var 87 procent (figur 10).

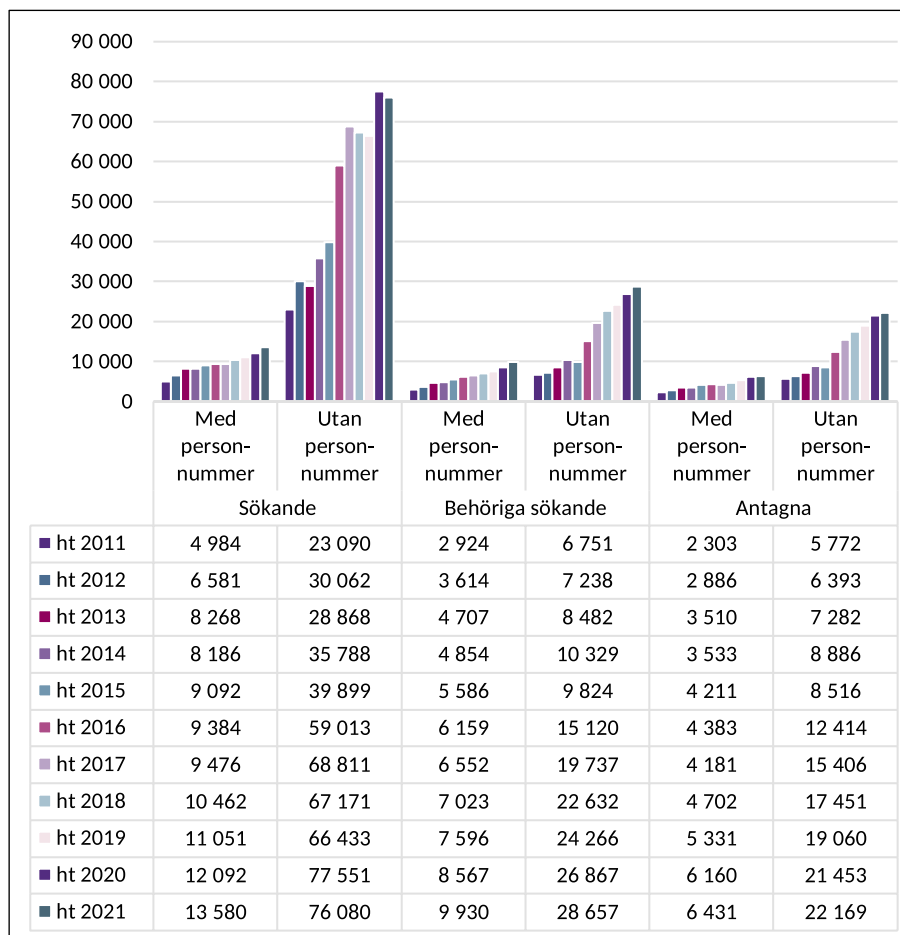
Figur 10: Antalet sökande till MASTER ht 2011–ht 2021 vid sista anmälningssdag fördelade efter sökande med respektive utan svenskt personnummer.

Vid urvalet till MASTER var det totala antalet sökande nästan identiskt ht 2021 med ht 2020, 89 660. Det var fler sökande med svenskt personnummer (plus 12 procent), men 2 procent färre sökande utan svenskt personnummer (figur 11).

Totalt sett ökade antalet behöriga sökande med 9 procent från MASTER ht 2020. Både behöriga sökande med och utan svenskt personnummer var fler, upp 16 respektive 7 procent. Antalet antagna ökade också för båda grupperna, 4 procent fler antagna med svenskt personnummer och 3 procent fler utan svenskt personnummer.

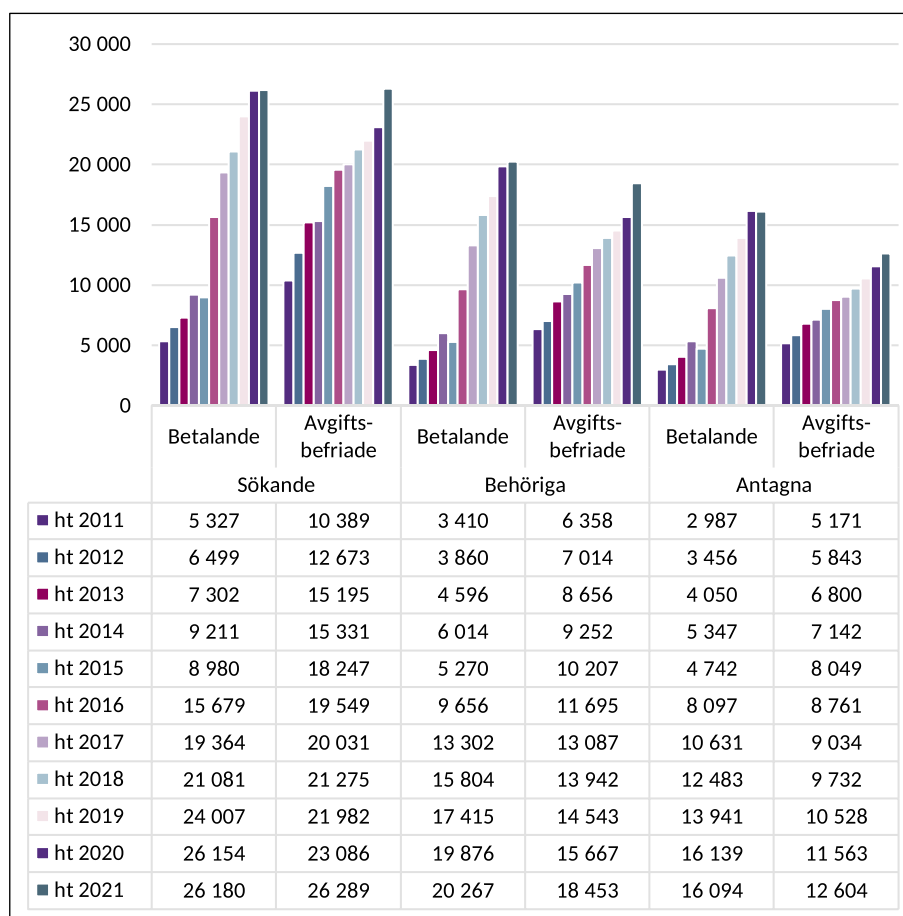
Figur 11: Antalet sökande (inklusive sena anmälningar), behöriga sökande och antagna vid urvalet till MASTER ht 2012–ht 2021, fördelade efter sökande med respektive utan svenskt personnummer.

För att en sökandes behörighet ska bedömas måste den sökande antingen betala anmälningsavgift eller styrka avgiftsbefrielse. Ungefär 41 procent av samtliga avgiftsskyldiga sökande vid urvalet betalade anmälningsavgiften ht 2021, vilket var en större andel än ht 2020 då 39 procent betalade.

Antalet betalande sökande var detsamma vid MASTER ht 2021 som det var vid MASTER ht 2021. Däremot ökade antalet avgiftsbefriade sökande mellan höstarna, med 14 procent. Antalet behöriga sökande som betalat ökade med 2 procent och antalet antagna var oförändrat. Antalet behöriga sökande som var avgiftsbefriade ökade med 18 procent och de var 9 procent fler bland antagna (figur 12).

Figur 12: Antalet sökande (inklusive sena anmälningar), behöriga sökande och antagna vid urvalet till MASTER ht 2011–ht 2021, fördelade efter avgiftsskyldiga som betalat anmälningsavgift respektive avgiftsbefriade.

Enstaka sökande betalar anmälningsavgift trots att de är avgiftsbefriade, och räknas i båda grupperna i figuren. Därför kan summan av exempelvis antagna vara något större än antalet faktiskt antagna.

Det fanns 859 program att anmäla sig till i MASTER ht 2021. Motsvarande antal förra året var 837.

Hösttrender 2008–2021

I det här kapitlet beskrivs utvecklingen över längre tid. För samtliga uppgifter i kapitlet gäller att inställda utbildningar inte ingår. Statistiken omfattar perioden ht 2008 till ht 2021 och i underlaget ingår antalet sökande, behöriga sökande, antagna och reserver för hela utbildningsutbudet, uppdelade efter kön (kvinna eller man, enligt personnummer). Notera att sökande utan svenskt personnummer inte är uppdelade utifrån kön.

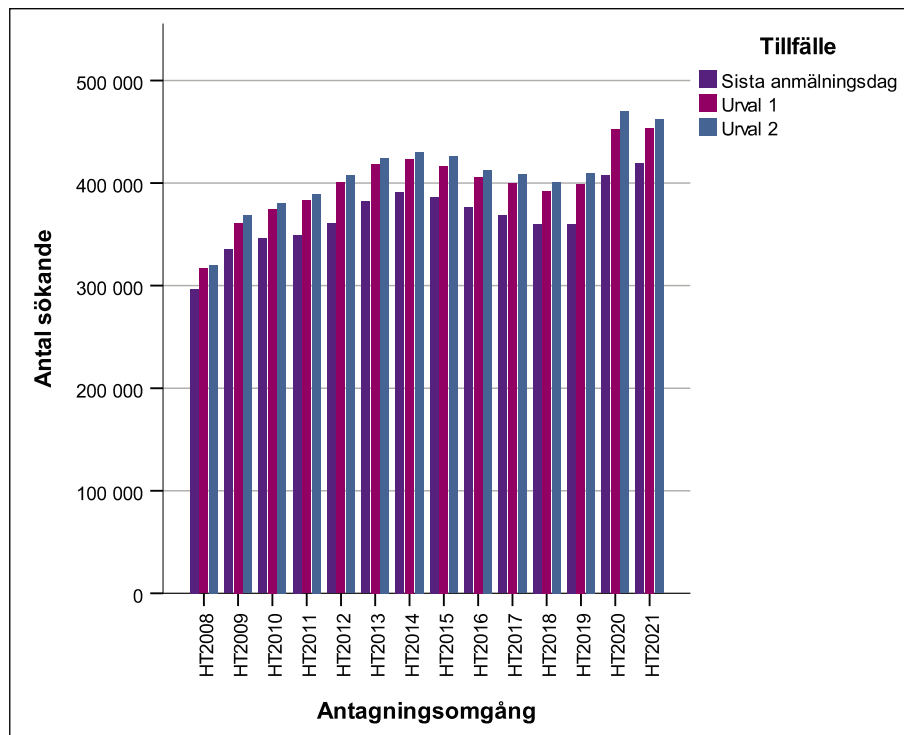
I kapitlet ingår också en redovisning av sökande och antagna till utbildningar som leder till sex specifika grupper av yrkesexamina och antalet utbildningar som gått att söka.

Även en analys redovisas av eventuella effekter på antagningen hösten 2021 av att högskoleprovet inte genomfördes våren 2020, att giltighetstiden för provresultatet från och med hösten 2020 förlängdes från fem till åtta år och att enbart de utan ett giltigt provresultat fick skriva provet hösten 2020. Provet genomfördes också två gånger under våren 2021 samt fick bara skrivas av dem som fyller minst 19 år under 2021 eller under vårterminen läste årskurs 3 på gymnasiet. Alla anmälda våren 2021 fick skriva. Därför har begränsningarna våren 2021 inte haft någon mätbar effekt på antagningen till hösten 2021. En analys av dessa begränsningar är därför inte meningsfull och ingår inte i rapporten.

Sökande

Antalet sökande vid sista anmälningssdag ökade från ht 2008 till ht 2014, minskade därefter något till och med ht 2019 för att sedan öka igen. Ökningen var särskilt stor ht 2020, men det var även en ökning ht 2021. Då ökade antalet sökande vid första anmälningssdag till drygt 419 300 sökande, en uppgång med 3 procent jämfört med ht 2020 och det största antalet hittills i en höstantagning. Trenden är densamma för alla mättillfällen; sista anmälningssdag, urval ett och urval två, förutom att antalet sökande vid urval två var lägre ht 2021 än ht 2020. Det kan vara ett tecken på att intresset för studier minskat något under sommaren, till följd av att pandemirestriktionerna lättats och samhället börjat öppna upp (figur 13).

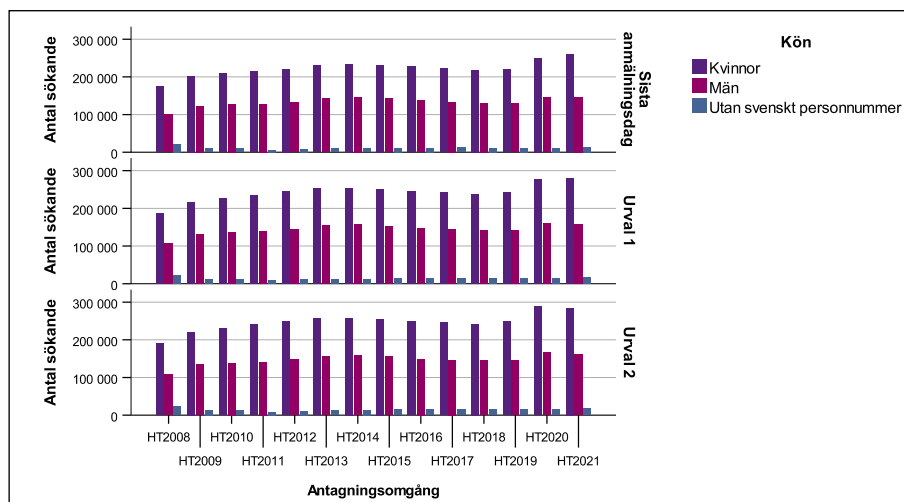
Figur 13: Antal sökande vid sista anmälningsdag, första och andra urvalet, ht 2008–ht 2021.

Könsfördelningen bland sökande

Bland sökande har andelen kvinnor varit större än andelen män under hela perioden: 59–62 procent kvinnor jämfört med 34–37 procent män (2–8 procent har inte svenskt personnummer). Andelen sökande utan svenskt personnummer minskade i samband med att de internationella antagningsomgångarna infördes 2009 och efter att studieavgifter infördes ht 2011, men har sedan dess ökat något igen och låg ht 2021 på knappt 4 procent. Fördelningen mellan kvinnor, män och sökande utan personnummer är liknande över antagningsomgången, vilket tyder på att det är lika vanligt för kvinnor, män och sökande utan personnummer att göra sena anmälningar (figur 14).

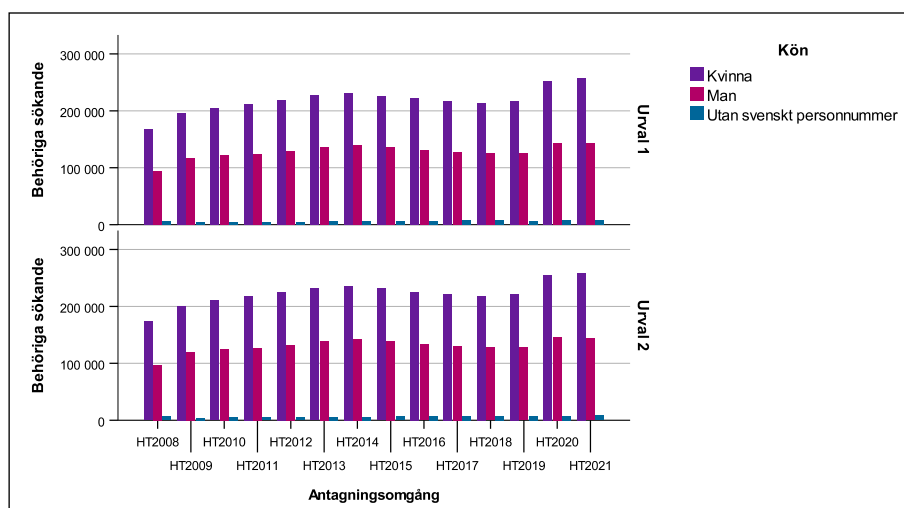
Figur 14: Antal sökande vid sista anmälningssdag, första och andra urvalet ht 2008–ht 2021 per kön.

Antalet behöriga sökande har samvarierat med antalet sökande, och ökat fram till 2014, minskat 2015 till 2019 för att därefter öka påtagligt ht 2020 och avslutningsvis marginellt öka, med 1,3 procent, ht 2021 (figur 15).

Under hela perioden ht 2008 till ht 2021 har andelen kvinnor bland behöriga sökande varit cirka 62 procent, andelen män cirka 36 procent och andelen utan personnummer har varit cirka 2 procent. Vid andra urvalet ht 2021 ökade antalet behöriga kvinnor med 1,1 procent medan antalet behöriga män minskade med 1,6 procent jämfört med andra urvalet ht 2020.

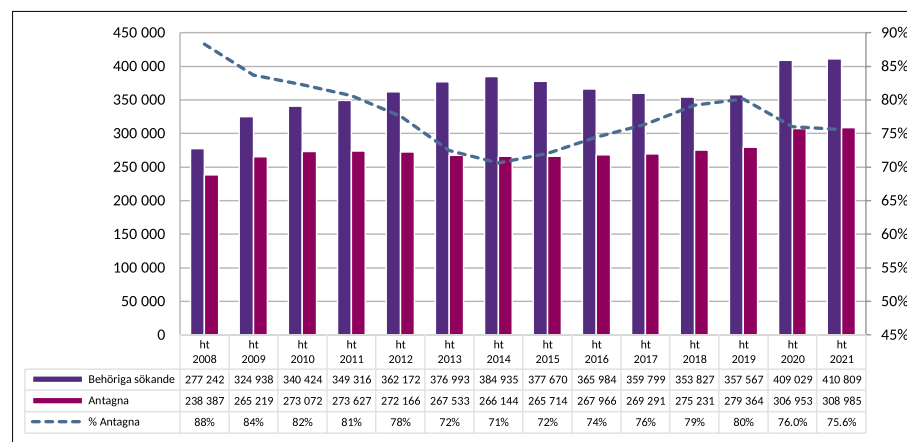
Figur 15: Antal behöriga sökande vid första och andra urvalet ht 2008 till ht 2021, per kön.

Andelen av de behöriga sökande som antas ger en indikation på hur konkurrenssituationen på totalnivå har förändrats över tid. Under den redovisade perioden har andelen varierat omkring 78 procent, det vill säga drygt tre av fyra behöriga sökande till en hösttermin har antagits. Utvecklingen har dock varit att andelen minskade år för år fram till och med ht 2014, men därefter

ökade år för år fram till ht 2019, då andelen var 80 procent. Ht 2020 minskade andelen till 76 procent, och ht 2021 sjönk den ytterligare 75,6 procent. Det tyder på att konkurrenssituationen – trots fler antagna – hårdnat något jämfört med ht 2020 (figur 16).

Figur 16: Antal behöriga sökande, antagna och andelen antagna av de behöriga sökande vid första urvalet ht 2008–ht 2021. Notera att andelsskalan till höger är avkapad.

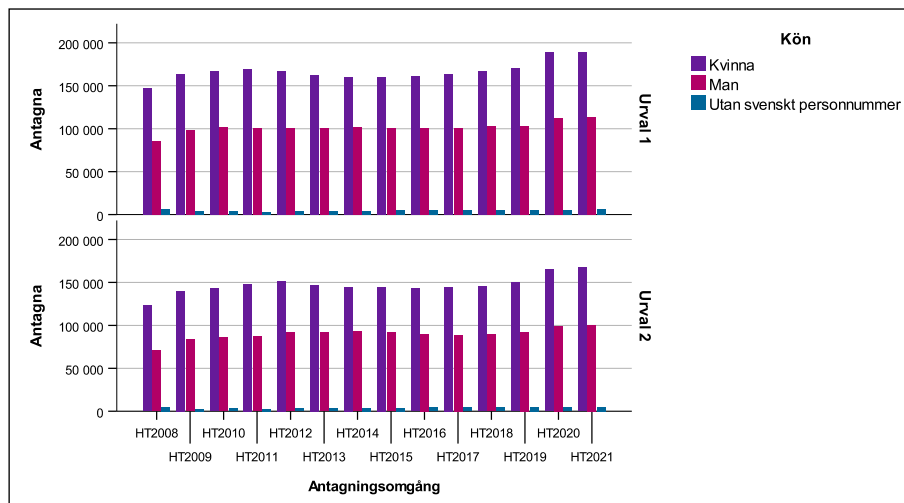
Antagna

Antalet antagna ökade fram till ht 2011 och låg sedan omkring 268 000 per år fram till ht 2017. Från och med ht 2018 har antalet antagna ökat och ht 2021 var antalet antagna det högsta som noterats för en hösttermin (nära 309 000 antagna). Antalet antagna efter första urvalet ökade med knappt 1 procent mellan ht 2020 och ht 2021.

Andelen kvinnor av de antagna har varit omkring 61 procent, andelen män cirka 37 procent och andel utan personnummer cirka 2 procent under perioden ht 2008 till ht 2021 (figur 17).

Antalet antagna minskar mellan första och andra urvalet, beroende på att sökande tackar nej till utbildningsplatser, att utbildningar ställs in och att lärosäten justerar antagningstalen. Under perioden ht 2008 till ht 2011 minskade antalet antagna med cirka 39 000 mellan första och andra urvalet, sedan var förändringen mindre och ht 2012 till ht 2017 minskade antalet antagna med cirka 27 000 mellan urvalen. Därefter har minskningen blivit ännu större och ht 2021 var det drygt 36 000 färre personer (minus 12 procent) antagna i det andra urvalet jämfört med det första urvalet.

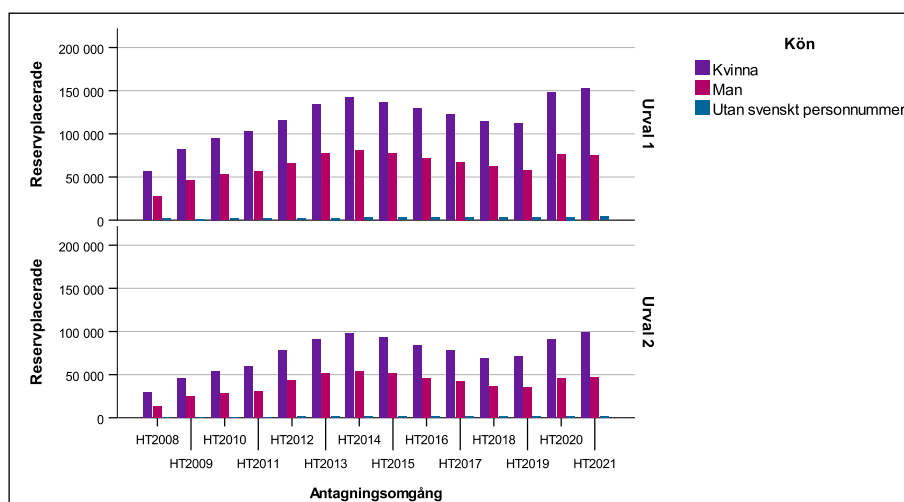
Figur 17: Antal antagna i första och andra urvalet ht 2008–ht 2021, per kön.

Antalet reservplacerade minskar mellan första och andra urvalet beroende på att antagna och reservplacerade tackar nej och stryks från sin plats eller att reservplacerade tackar ja och antas. Antagningsomgången ht 2008 minskade antalet reservplacerade med 49 procent mellan första och andra urvalet, och minskningen mellan urvalen var 44 procent till ht 2011, för att därefter sjunka till omkring 33 procents minskning till ht 2016. Därefter har minskningen ökat och ht 2021 var det 36 procent färre reservplacerade vid det andra urvalet än vid det första urvalet.

Utvecklingen av antalet reservplacerade påminner om den för antalet sökande och antalet antagna, med största antalet ht 2014 och ht 2021. Antagningsomgången ht 2021 ökade antalet reservplacerade i första urvalet med nära 2 procent till 232 100 jämfört med 228 000 ht 2020 (figur 18).

Figur 18: Antal reservplacerade i första och andra urvalet ht 2008–ht 2021, per kön.

Utvecklingen har varit liknande oavsett kön. Könsfördelningen bland reservplacerade personer under perioden ht 2008 till ht 2021 har varit cirka 65 pro-

cent kvinnor och cirka 34 procent män. Drygt 1 procent av de reservplacerade under perioden var utan personnummer.

Sökande och antagna till utbildningar som leder till vissa yrkesexamina

Här beskrivs utvecklingen för utbildningar som leder till någon av följande yrkesexamina:

- Civilingenjörsexamen
- Högskoleingenjörsexamen
- Läkarexamen
- Lärarexamina
- Sjuksköterskeexamen
- Socionomexamen.

Notera att utbildningar som leder till lärarexamen är ett samlingsbegrepp som omfattar olika typer av utbildningar. Sedan hösten 2011 utfärdas fyra olika lärarexamina: förskollärary-, grundlärary-, ämneslärary- och yrkeslärary-examen. Här räknas också speciallärarexamen och specialpedagogexamen till lärarexamina.

Senare i rapporten (se s. 34) redovisas mer detaljerad statistik om sökande till lärarutbildningar. Exempelvis redovisas sökande och antagna fördelade efter utbildningstyper, liksom sökande och antagna till grundlärary- och ämnesläraryutbildningar uppdelade efter inriktning.

Hämtningen av information om lärarutbildningar är optimerad för 2014 års förutsättningar. Det finns risk att utbildningar längre tillbaka i tiden inte kommit med i hämtningen. Jämförelser med uppgifter före 2014 bör därför göras med försiktighet. Dessutom, efter ht 2019 sker mer än hälften av antagningen till speciallärary- och specialpedagogutbildningar i en separat antagningsomgång. Den separata antagningsomgången ingår inte i underlaget för denna rapport. Därför bör de siffror som redovisas för lärarutbildningar i figurer här, och i synnerhet för specialpedagog- och specialläraryutbildningar, tolkas med försiktighet.

I statistiken för utbildningar som leder till sjuksköterskeexamen ingick påbyggnadsutbildningar till specialistsjuksköterskeexamen till och med vt 2018. Sedan ht 2018 har flertalet lärosäten valt att ha de utbildningarna i en separat antagningsomgång som inte ingår i statistikuttaget för denna rapport. Det medför att uppgifterna för sjuksköterskeutbildningar sedan ht 2018 inte är jämförbara med tidigare terminer och att jämförelser över tid bör göras med försiktighet.

Merparten av utbildningarna som presenteras här hade som flest sökande omkring ht 2015, sedan minskade antalet fram till ht 2019 för att därefter öka påtagligt ht 2020 och för att ht 2021 både öka och minska. Sett till hela perioden har antalet anmälningar till yrkesutbildningarna i följande punktlista ökat. (figur 19).

Följande uppgifter avser antalet sökande till utbildningar (vid det första urvalet) som leder till följande examina:

- **Civilingenjörsexamen**

Det var en topp ht 2015 med 23 864 sökande, därefter en minskning varje höst till 21 221 sökande ht 2019 och sedan en ökning till en ny toppnotering på 24 845 sökande ht 2021. Det innebar ett oförändrat antal, jämfört med ht 2020.

- **Högskoleingenjörsexamen**

Toppnoteringen var ht 2015, med 13 888 sökande, för att därefter minska i antal för varje höst till 11 183 sökande ht 2019, och sedan återigen öka. Ht 2021 var ökningen 4,2 procent jämfört med ht 2020 till 13 368 sökande.

- **Läkarexamen**

Det var en topp ht 2014 med 9 509 sökande, för att därefter minska till 8 321 sökande ht 2019, sedan öka med 25 procent till en ny toppnotering på 10 416 sökande ht 2020, men därefter en nedgång med 3,8 procent ht 2021 till 10 018 sökande.

- **Lärarexamina**

Toppnoteringen var ht 2015, med 42 013 sökande, för att därefter minska till 38 107 sökande ht 2019, sedan öka med 7 procent till 40 854 sökande ht 2020 och därefter minska med 4 procent till 39 110 sökande ht 2021.

- **Sjuksköterskeexamina¹**

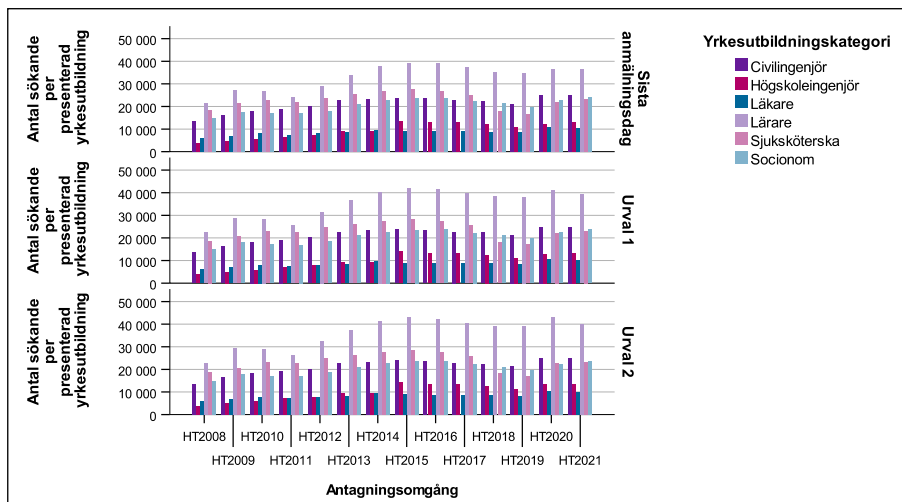
Toppnoteringen var ht 2015, med 28 152 sökande, för att därefter minska till 16 996 ht 2019 och sedan öka med 30 procent till 22 171 sökande ht 2020 och öka med ytterligare 4 procent till 23 014 sökande ht 2021.

- **Socionomexamen**

Det var en topp ht 2016, med 23 644 sökande, för att därefter minska till 19 644 sökande ht 2019 och sedan öka med 14 procent till 22 347 sökande ht 2020 och öka med ytterligare 7 procent till toppnoteringen 23 858 sökande ht 2021.

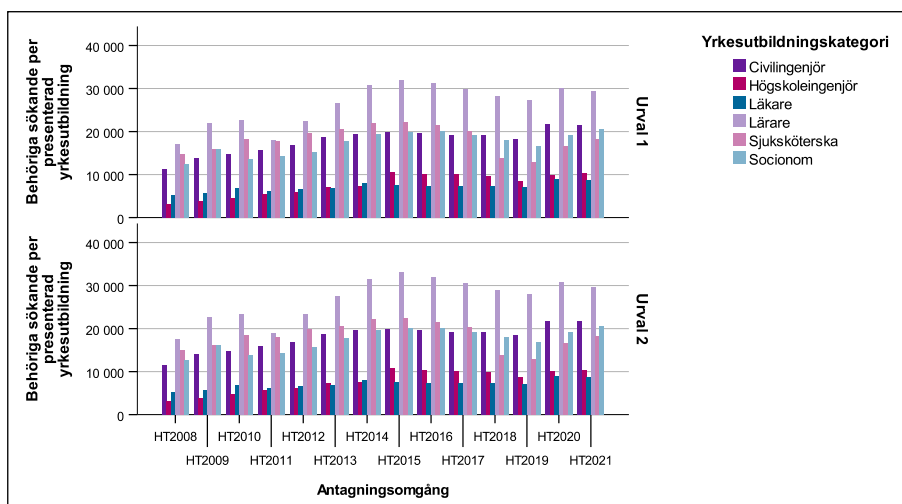
1. Statistik efter ht 2017 är inte jämförbar med tidigare terminer, se s.33.

Figur 19: Totalt antal sökande till utbildningar som leder till vissa yrkesexamina, vid sista anmälningssdag, första och andra urvalet ht 2008–ht 2021.

Antalet behöriga sökande till de olika yrkesexamensutbildningarna följer i stort trenden för samtliga sökande. Antalet behöriga sökande ökade till de flesta utbildningarna fram till ht 2015 eller ht 2016. Efter det minskade antalet behöriga sökande successivt till ht 2019, ökade påtagligt ht 2020 och ht 2021 har antalet behöriga sökande både ökat och minskat. Antalet minskade med 0,2 procent till utbildningar till civilingenjör, ökade med 4,7 procent till högscoleingenjör, minskade med 2 procent till läkare och med 1,9 procent till lärare. Antalet behöriga sökande ökade med 9,3 procent till sjuksköterska och med 7,1 procent socionom (figur 20).

Figur 20: Antal behöriga sökande till utbildningar som leder till vissa yrkesexamina, vid första och andra urvalet ht 2008–ht 2021.

Antalet antagna till de olika yrkesexamensutbildningarna följer inte samma trender som totalt antal sökande och behöriga sökande. Det beror främst på att en del utbildningar redan har fler sökande än platser, och att fler sökande till redan fulla utbildningar reservplaceras istället för att antas, medan färre

sökande leder till att färre reservplaceras men att antalet antagna inte nödvändigtvis påverkas (figur 21)

I följande avsnitt jämförs högsta antalet antagna till utbildningar som leder till vissa yrkesexamina (vid första urvalet) med ht 2021.

- **Civilingenjörsexamen**

Antalet antagna ökade fram till ht 2015, men planade därefter ut till omkring 10 500 per höst till ht 2019, för att därefter öka. Ht 2021 var antalet antagna 11 935, vilket var 1 procent fler än ht 2020.

- **Högskoleingenjörsexamen**

Antalet antagna ökade för varje höst till ht 2018, minskade ht 2019, för att därefter öka till en ny toppnotering på 4 903 antagna ht 2021, vilket var 7 procent fler än ht 2020.

- **Läkarexamen²**

Antalet antagna har ökat varje år fram till ht 2019 i takt med att läkarutbildningen byggts ut med fler platser, från 604 ht 2008 till toppnoteringen 1330 ht 2019. Men antalet antagna minskade med 8 procent ht 2020 och med ytterligare 2,5 procent ht 2021 till 1 189 antagna. Minskningen av antalet antagna till läkarutbildningar hänger samman med att vissa lärosäten, exempelvis Karolinska institutet och Linköpings universitet, minskat överintaget till dessa.

- **Lärarexamina**

Antalet antagna ökade successivt till ht 2020 efter att de nya lärarutbildningarna infördes ht 2011. Men ht 2021 var det färre antagna, 17 892 antagna, vilket var en minskning med 3,5 procent jämfört med året innan.

- **Sjuksköterskeexamen**

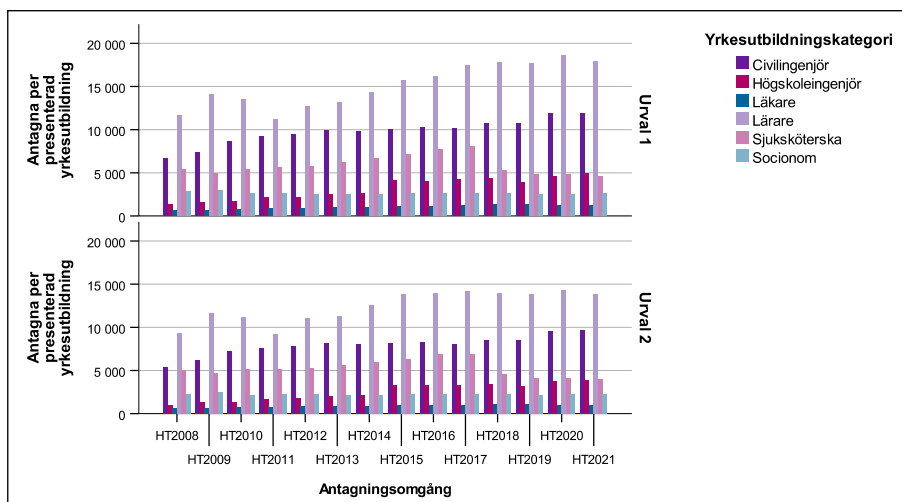
Antalet antagna ökade varje år fram till toppnoteringen ht 2017, med 8 039 antagna, men minskade med 34 procent ht 2018 när antagningen till specialistsjuksköterskeutbildningar flyttade till en separat antagningsomgång. Antalet antagna har därefter minskat och ht 2021 var de 4 600. Det är 3,3 procent färre än ht 2020.

- **Socionomexamen**

Antalet antagna till en socionomutbildning har varit omkring 2 600 per höst under hela perioden. Ht 2021 var det 2 618 som antogs vid första urvalet, vilket var 4,2 procent fler än ht 2020.

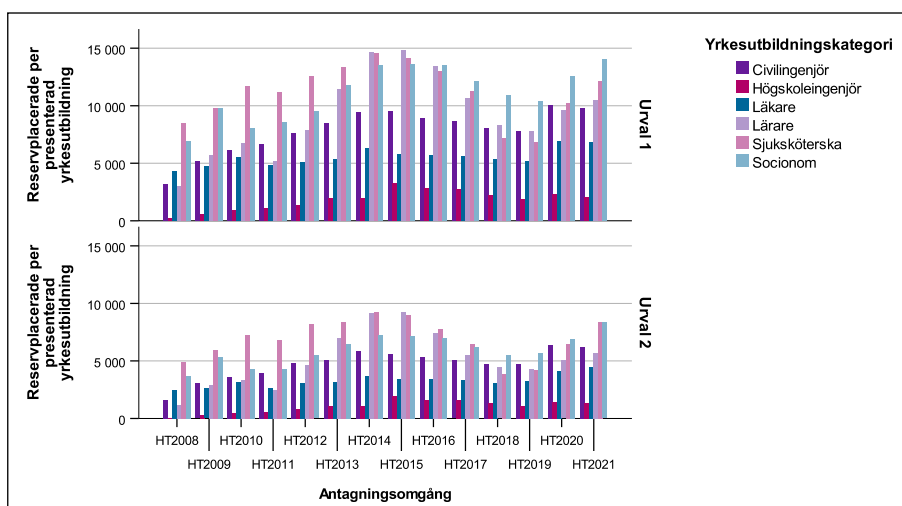
2. Av erfarenhet vet lärosätena att inte alla antagna kommer att börja studera. Därför görs ett s.k. överintag. Det innebär att ett lärosäte till en utbildning antar fler sökande än det finns plats för. Då får så många sökande som möjligt erbjudande om plats så tidigt som möjligt, samtidigt som överintaget för lärosätet förebygger en omfattande reservantagning vid terminsstart. Ht 2020 och ht 2021 har Karolinska institutet och Linköpings universitet bedömt att behovet av överintag till läkarutbildningen minskat.

Figur 21: Antal antagna till utbildningar som leder till vissa yrkesexamina, vid första och andra urvalet ht 2008–ht 2021.

Antalet reservplacerade följer samma trender som antalet sökande till de redovisade yrkesexamensprogrammen. Sett till hela perioden har samtliga fått fler reserver. En topp i antalet reserver fanns ht 2014 och ht 2015, när antalet sökande var högt. Därefter har antalet reserver minskat till ht 2019 i takt med att konkurrensen minskat, och ökat ht 2020 och ht 2021 när antalet sökande ökat (figur 22).

Figur 22: Antal reservplacerade till utbildningar som leder till vissa yrkesexamina, vid första och andra urvalet ht 2008–ht 2021.

Sökande och antagna till lärarutbildningar

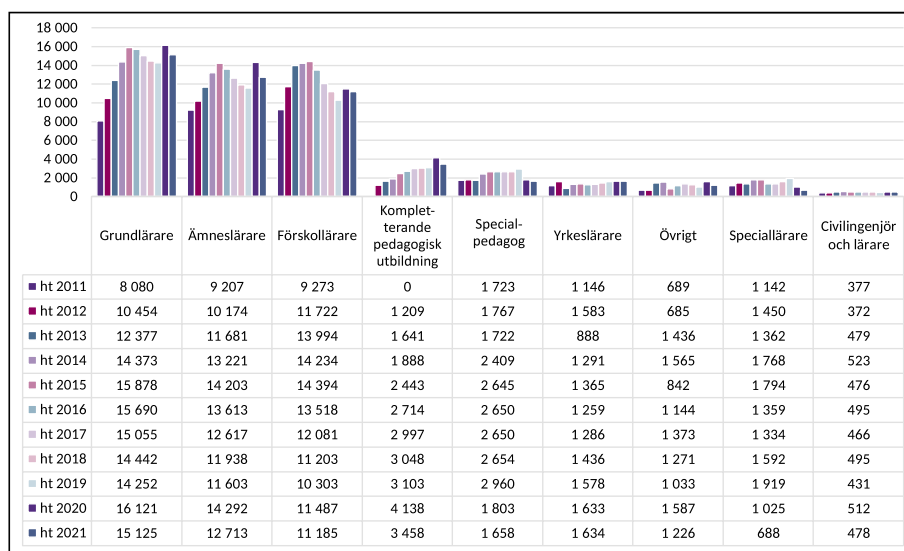
Tidigare i rapporten har antalet sökande, antagna med mera redovisats för lärarutbildningar som en helhet, med specialpedagoger och speciallärare medräknade. Här redovisas olika typer av lärarutbildningar separat, liksom olika inriktningar av grundlärar- och ämneslärarutbildningar. Notera att

en och samma individ kan ha sökt och antagits till flera lärarutbildningar. Summan av sökande och av antagna till olika lärarutbildningar kan därför överstiga antalet individer som sökt och antagits till lärarutbildningar.

Nuvarande lärarutbildningar och examensordning för lärarexamina infördes från och med hösten 2011. Innan dess var utbildningarna annorlunda och inte helt jämförbara med nuvarande utbildningar. Därför omfattar redovisningen här uppgifter från ht 2011 till ht 2021.

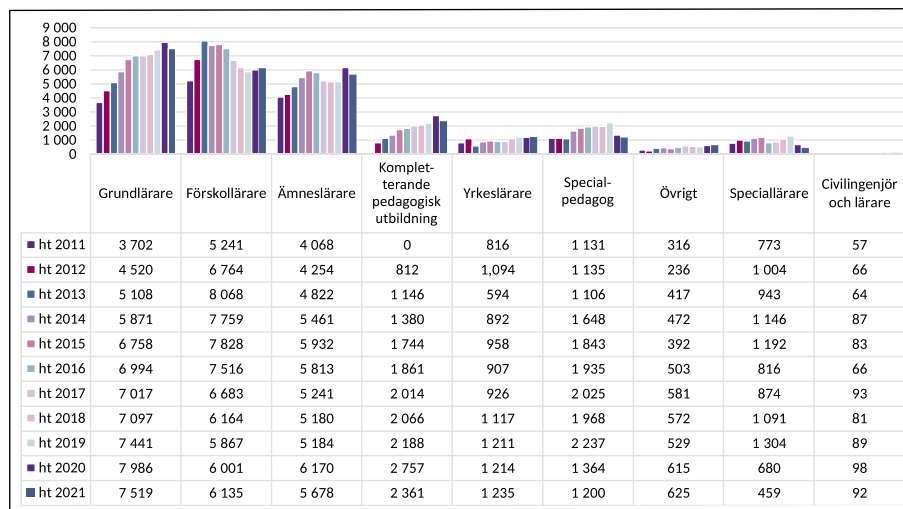
Intresset för lärarutbildning har ökat sedan 2011 även om antalet sökande kan variera mellan olika antagningsomgångar. Grund-, ämnes- och förskollärare är de tre typer av lärarutbildningar som har flest sökande. De följer huvudsakligen samma trend med fler sökande fram till ht 2015, därefter minskningar till ht 2019 för att öka till ht 2020. Till ht 2021 har antalet sökande minskat till samtliga lärarutbildningar utom till yrkeslärarutbildningar (figur 23).

Figur 23: Antal sökande till lärarutbildningar per examen (motsvarande) vid andra urvalet ht 2011–ht 2021.

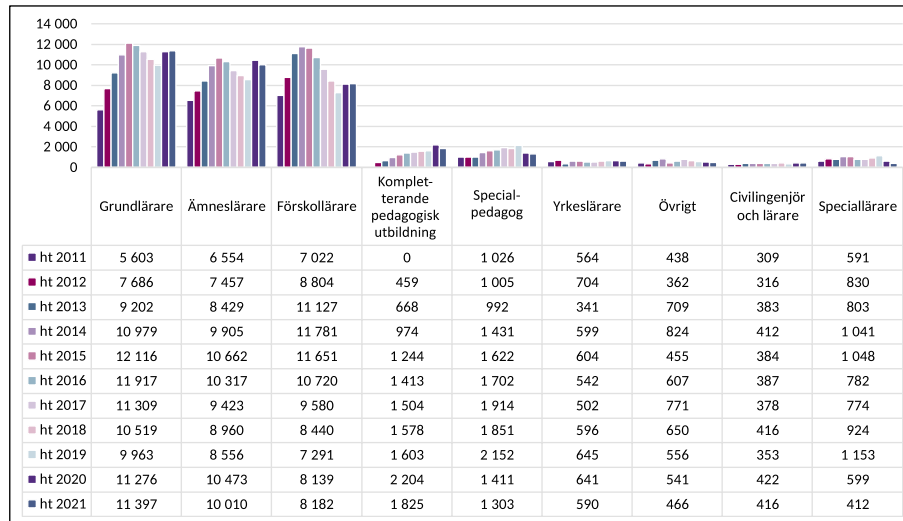
Trenden för antalet förstahandssökande ser något annorlunda ut än trenden för antalet sökande, med kontinuerliga uppgångar till ht 2020 för flertalet lärarutbildningar utom till förskollärare och ämneslärare och därefter nedgångar till ht 2021 utom till yrkeslärare och gruppen övrigt (figur 24).

Figur 24: Antal förstahandssökande till lärarutbildningar per examen (motsvarande) vid andra urvalet ht 2011–ht 2021.

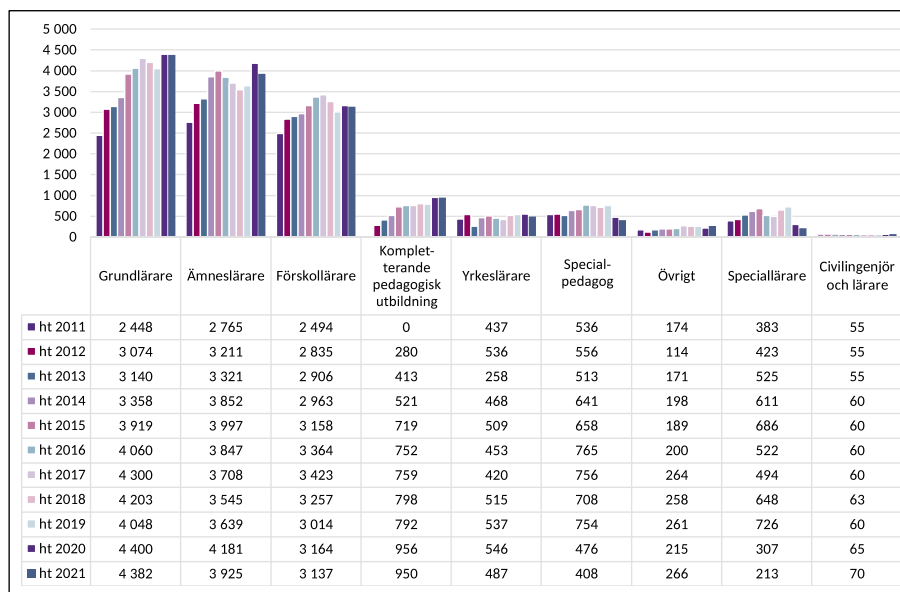
Antalet behöriga sökande till de olika typerna av lärarutbildningar följer i stort samma trend som antalet sökande totalt. De största antalen behöriga sökande noterades för några år sedan, men antalen har minskat till flertalet lärarutbildningar ht 2021, förutom till grundlärare och förskollärare (figur 25).

Figur 25: Antal behöriga sökande till lärarutbildningar per examen (motsvarande) vid andra urvalet ht 2011–ht 2021.

Antalet antagna följer också samma trender som antalet sökande och behöriga sökande, med ökande antal fram perioden ht 2015 till ht 2017. Numera är antalet antagna betydligt större för flertalet lärarutbildningstyper än vad det var i början av perioden (figur 26).

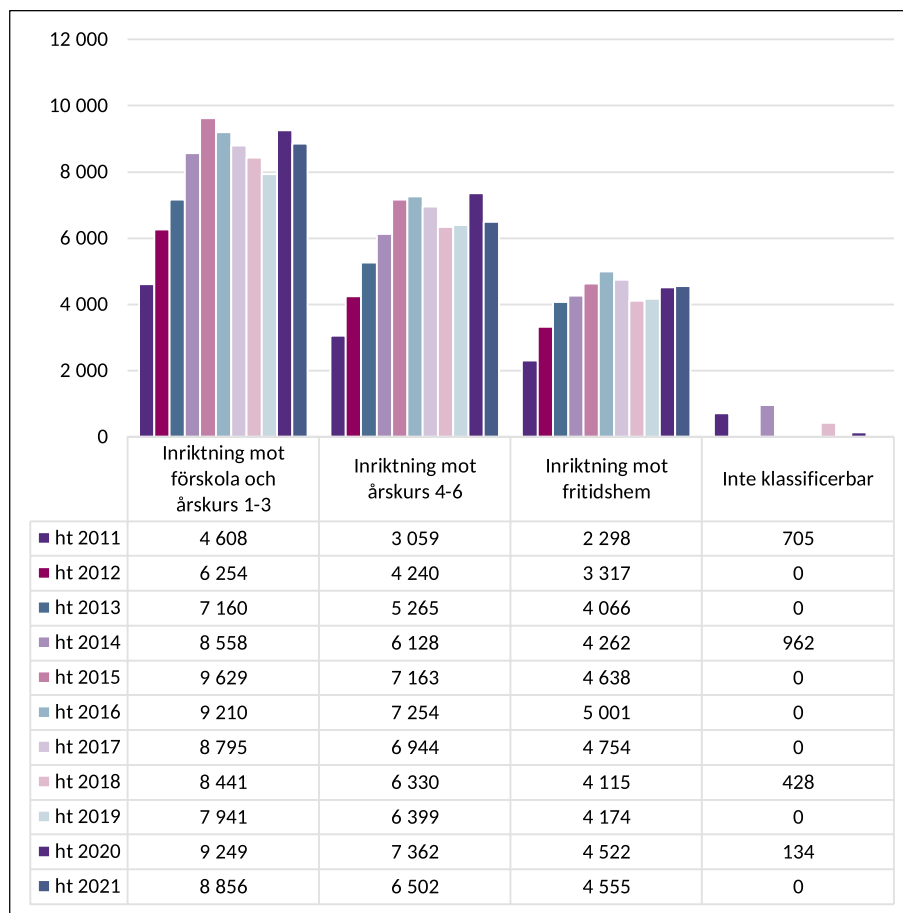
Figur 26: Antal antagna sökande till lärarutbildningar per examen (motsvarande) vid andra urvalet ht 2011–ht 2021.

Sökande och antagna till grundlärarutbildningens olika inriktningar

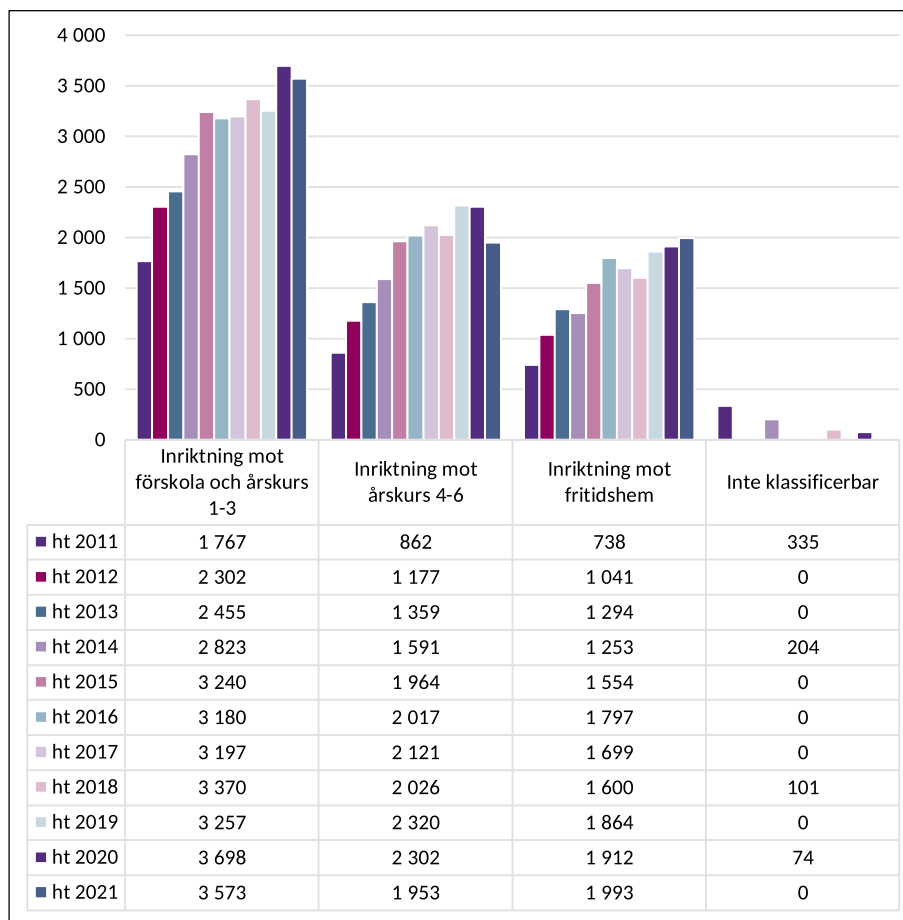
Trenden för antalet sökande till grundlärarutbildningen är i stort sett densamma för alla inriktningar. I början av perioden ökar antalet sökande påtagligt för att sedan minska från och med ht 2016 eller ht 2016 till ht 2019. Därefter ökade antalet ht 2020 för att sedan minska ht 2021. Utbildningar med inriktning mot förskola och årskurs 1–3 hade flest sökande ht 2015, utbildningar mot fritidshem ht 2016 medan utbildningar med inriktning mot årskurs 4–6 hade flest sökande ht 2020 (figur 27).

Figur 27: Antal sökande till grundlärautbildningar vid andra urvalet, per inriktning ht 2011–ht 2021.

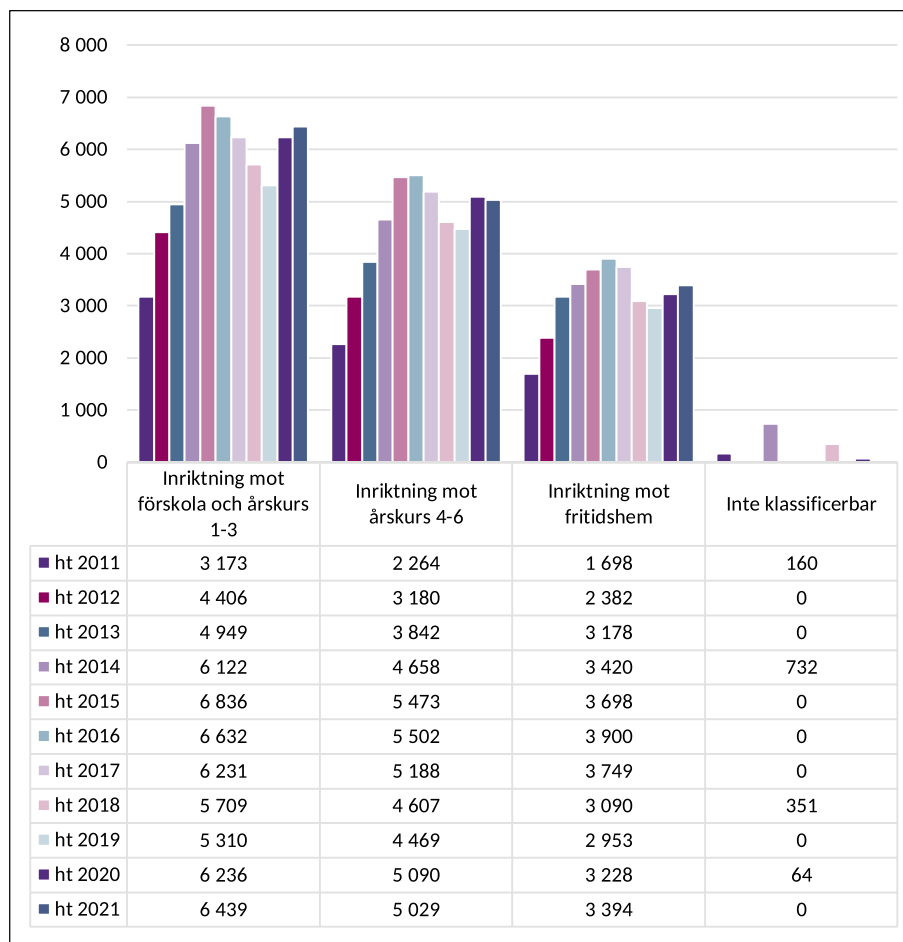
Antalet förstahandssökande till grundlärautbildningar har varierat över tid, men har minskat mellan ht 2020 och ht 2021 för samtliga inriktningar utom mot fritidshem (figur 28).

Figur 28: Antal förstahandssökande till grundlärautbildningar vid andra urvalet, per inriktning ht 2011–ht 2021.

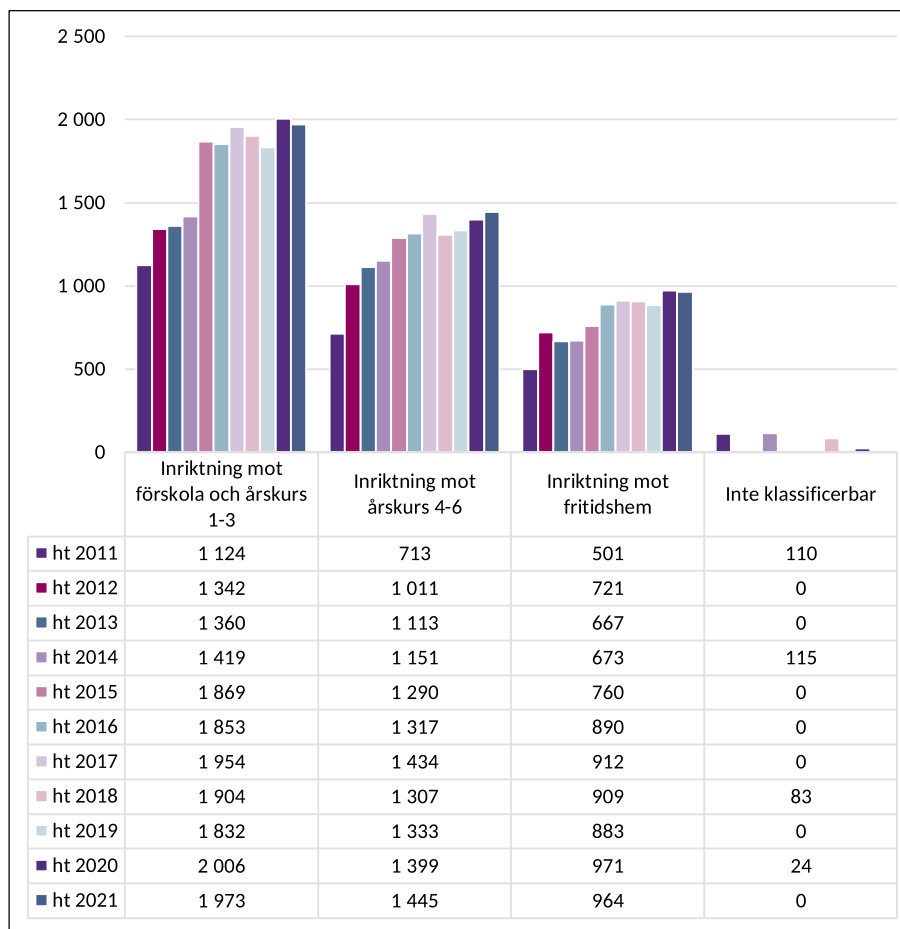
Antalet behöriga sökande till de olika inriktningarna av grundlärautbildningar har en snarlik trend som antalet sökande totalt (figur 29).

Figur 29: Antal behöriga sökande till grundlärautbildningar vid andra urvalet, per inriktning ht 2011–ht 2021.

Antalet antagna till de olika inriktningarna ökade mellan ht 2011 och ht 2017, minskade sedan något till ht 2019 för att öka påtagligt ht 2020. Men till ht 2021 minskade antalet antagna för samtliga inriktningar utom mot årskurs 4–6 (figur 30).

Figur 30: Antal antagna till grundlärautbildningar vid andra urvalet, per inriktning ht 2011–ht 2021.

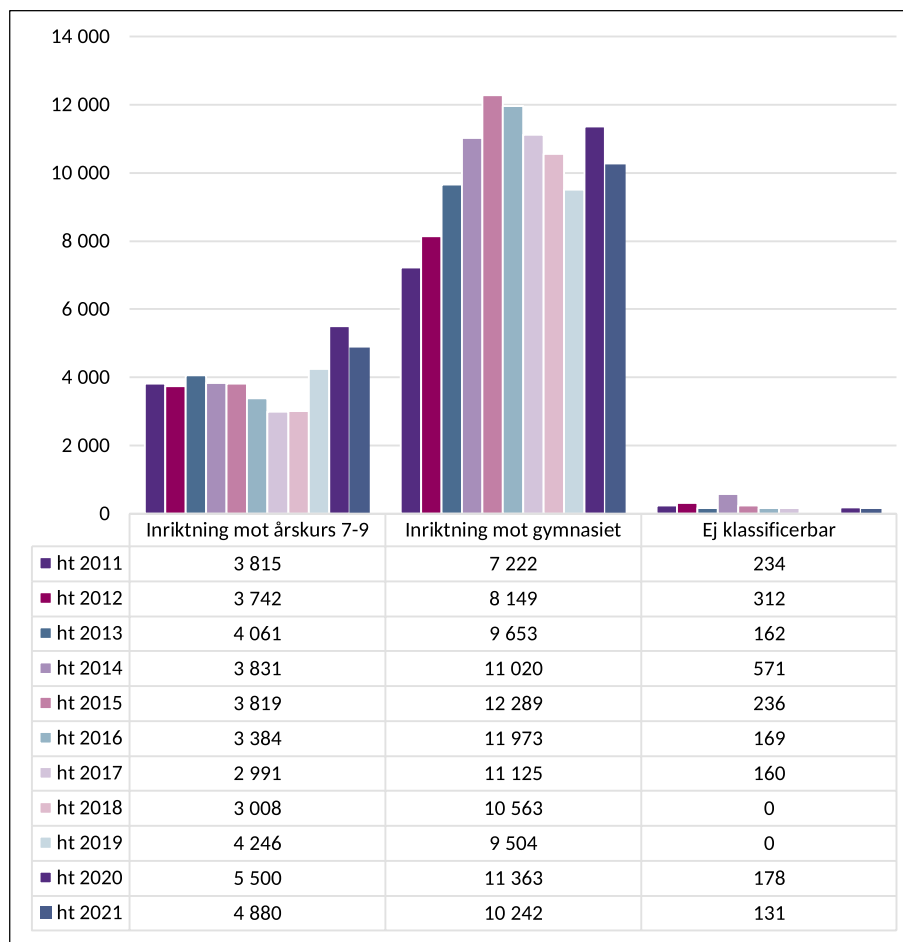

Sökande och antagna till ämneslärautbildningens olika inriktningar

Trenden för antalet sökande till ämneslärautbildningar med inriktning mot årskurs 7–9 avviker från trenderna för de flesta andra lärautbildningar eftersom antalet sökande minskade från ht 2013 till och med ht 2018. Från och med ht 2019 ökade antalet sökande. Det kan till viss del hänga samman med att en ytterligare ämneslärautbildning 7–9, som är ett halvår kortare, infördes från och med 2 juli 2018³. Men ht 2021 minskade antalet sökande (figur 31).

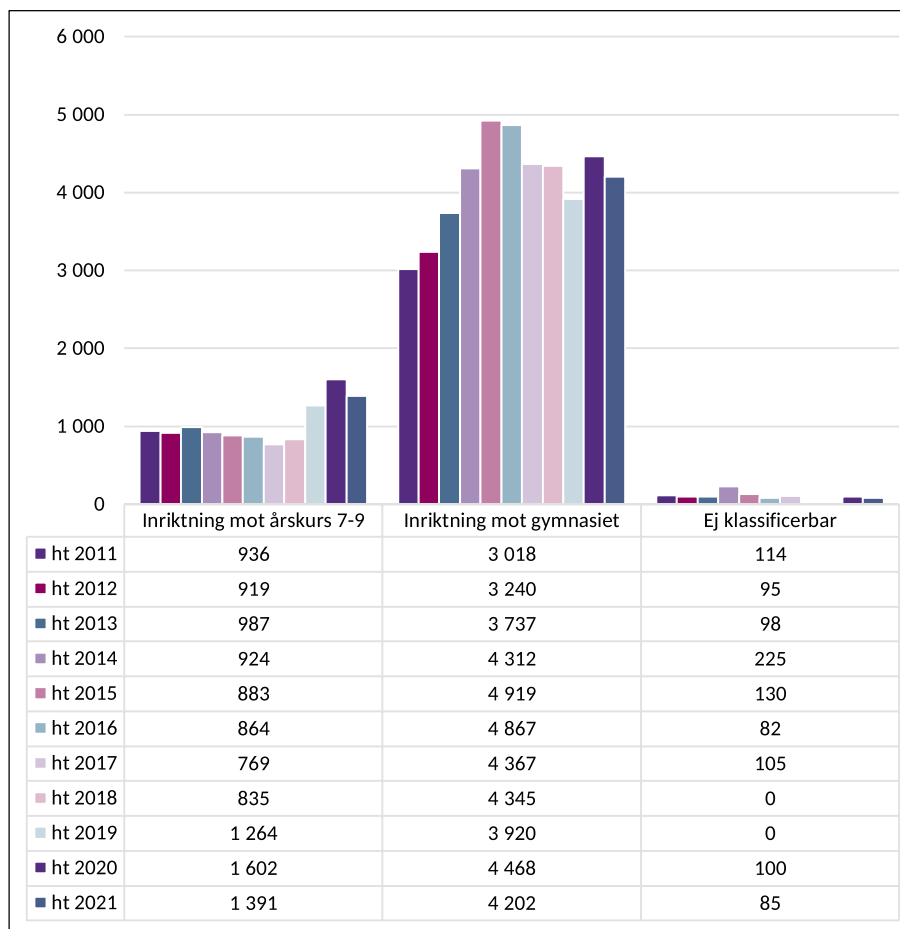
3. Källa: Utbildningsdepartementet och promemorian "En flexiblare ämneslärautbildning".

Figur 31: Antal sökande till ämneslärarutbildningar vid andra urvalet, per inriktning ht 2011–ht 2021.

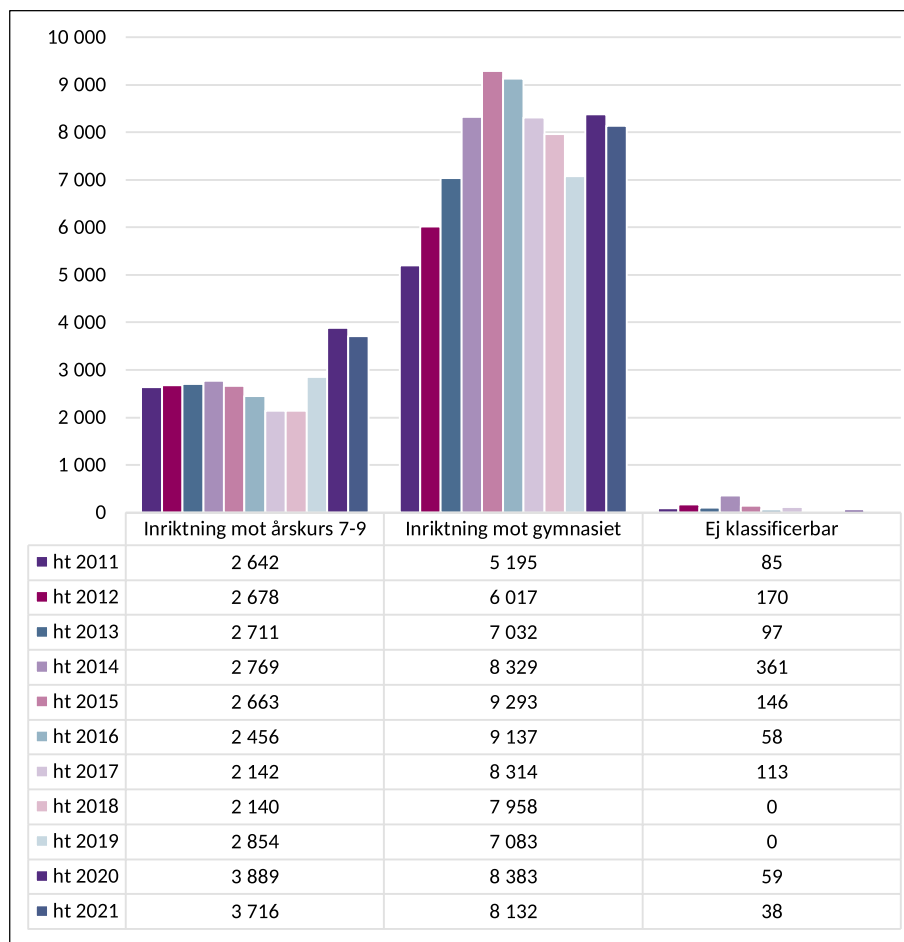
Antalet förstahandssökande till de olika inriktningarna följer i stort samma trender som antalet sökande totalt (figur 32).

Figur 32: Antal förstahandssökande till ämneslärarutbildningar vid andra urvalet, per inriktning ht 2011–ht 2021.

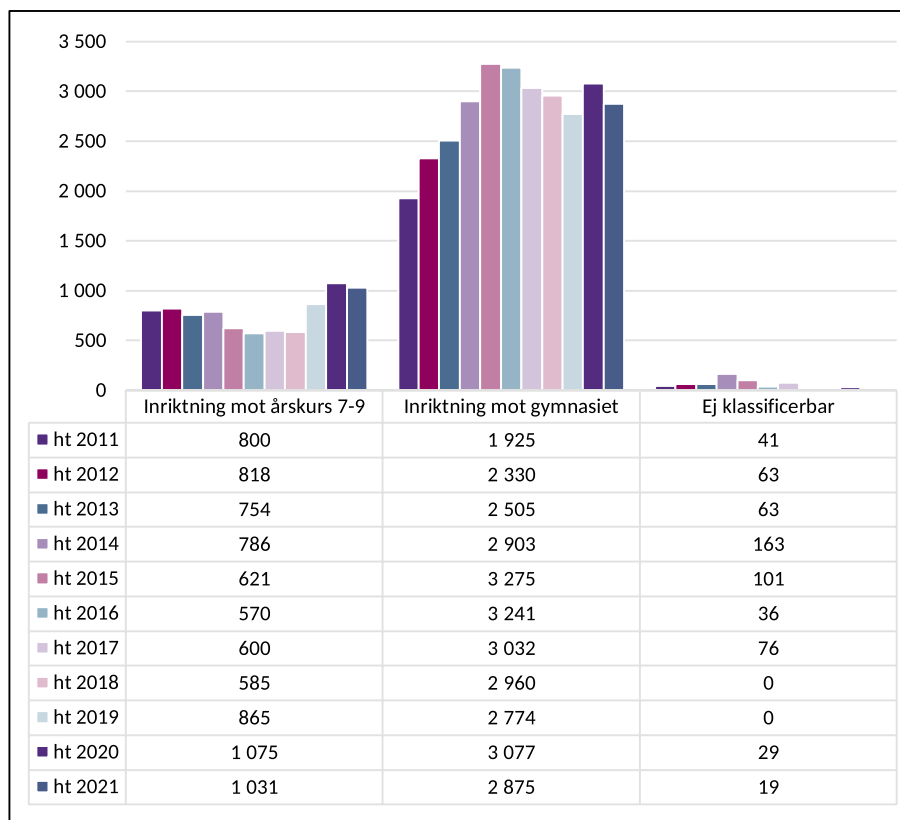
Även antalet behöriga sökande till de olika inriktningarna följer i stort sett samma trender som antalet sökande totalt (figur 33).

Figur 33: Antalet behöriga sökande till ämneslärarutbildningar vid andra urvalet, per inriktning ht 2011–ht 2021.

Likaså följer antalet antagna till ämneslärarutbildningar i stort sett utvecklingen av antalet sökande totalt, men på en lägre nivå (figur 34).

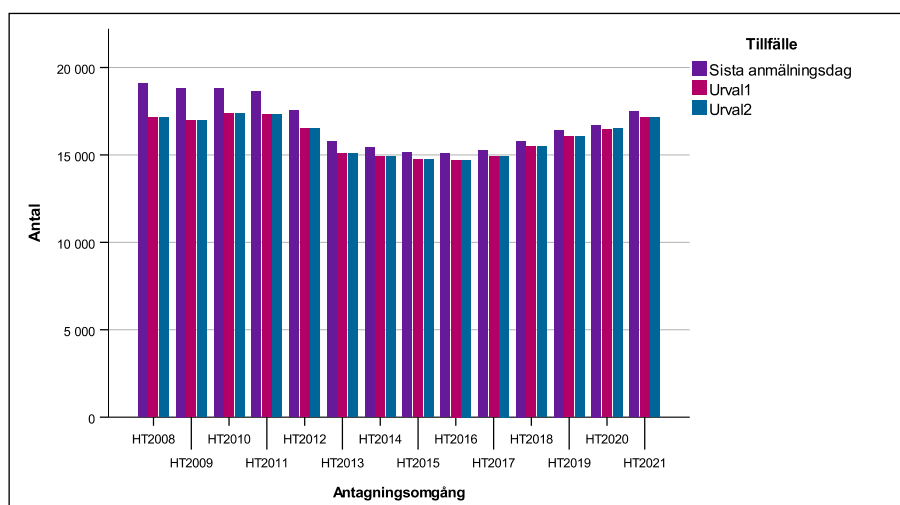
Figur 34: Antalet antagna till ämneslärarutbildningar vid andra urvalet, per inriktning ht 2011–ht 2021.

Utbildningsutbudet

Kursutbudet vid sista anmälningssdag minskade från ht 2011 till ht 2015 och ökade sedan igen. Detsamma gällde antalet kurser vid första och andra urvalet (figur 35).

Figur 35: Antalet kurser vid sista anmälningssdag, första och andra urvalet, ht 2008–ht 2021.

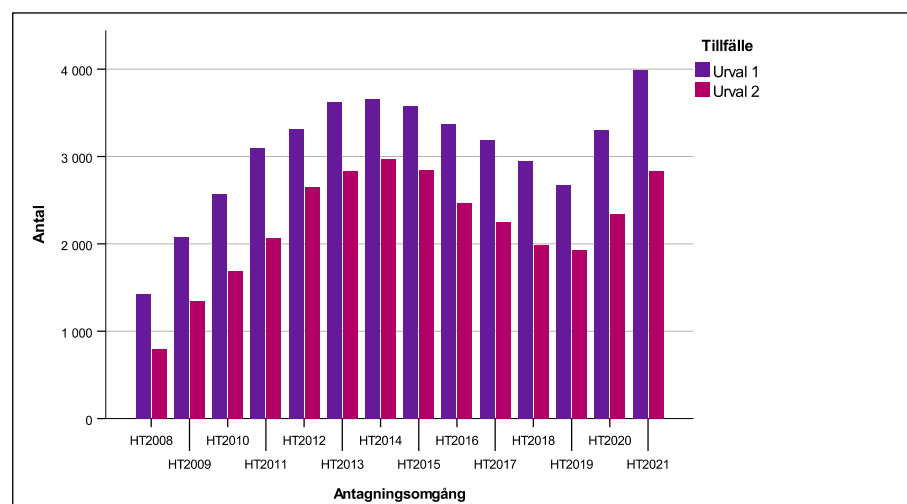
Utbildningsutbudet fastställs ofta i mycket god tid, vilket kan göra att kurser ställs in om förutsättningarna ändras. Inställda kurser kan också bero på att det finns för få sökande. Utbildningsutbudet minskar därför från sista anmälningssdag till första urvalet. Kurser kan även tillkomma efter sista anmälningssdag. Ht 2008 var minskningen drygt 1 950 kurser, ht 2021 styvt 350 kurser. Sedan ht 2015 har antalet kurser minskat med omkring 350 mellan sista anmälningssdag och första urvalet. I regel ökar antalet kurser något mellan det första och andra urvalet. Under senare år ligger nettoförändringen kring 15 kurser fler vid andra urvalet än vid första.

Förändringar i antalet erbjudna utbildningar mellan olika antagningsomgångar kan ha flera orsaker, bland annat att antalet studieplatser påverkas av tilldelningen av medel från regeringen. En annan orsak kan vara att det är för få sökande för att fylla alla tillgängliga platser och att lärosätet då väljer att ställa in utbildningen helt, sprida ut den med antagning vartannat år eller flytta den till vårantagningen. Vidare kan lärosäten välja att lägga vissa utbildningar i lokala antagningsomgångar, eller att helt genomföra antagningen utanför det samordnade antagningssystemet.

Till de flesta kurser sker inget urval alls, och alla behöriga sökande antas. Antalet kurser med urval (konkurrens) ökade fram till ht 2014 till 3 662. Därefter har antalet kurser med urval minskat till 2 668 ht 2019 för att därefter öka till 3 990 ht 2021, en ökning med 23 procent från ht 2020. Andelen kurser med konkurrens var som störst 25 procent till ht 2014. Därefter har andelen minskat till 17 procent ht 2019 för att ht 2021 öka till 23 procent konkurrensutsatta kurser vid första urvalet (figur 36).

Efter första urvalet händer det att tillräckligt många sökande tackar nej till sina platser för att alla behöriga sökande ska erbjudas platser i andra urvalet. Det minskar antalet kurser med konkurrens mellan första och andra urvalet.

Figur 36: Antal kurser där urval skett vid första och andra urvalet, ht 2008–ht 2021.

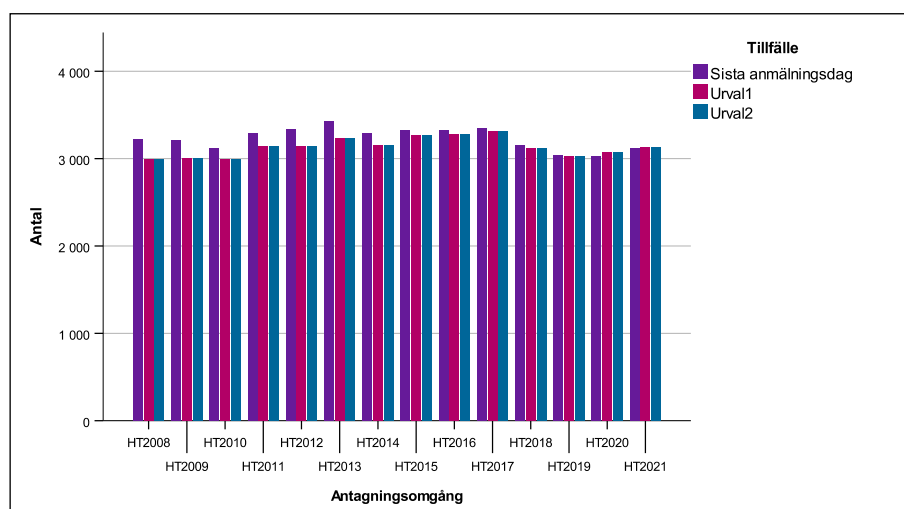
Antalet program som erbjuds uppvisar en motsatt trend mot antalet kurser, med en ökning under perioden ht 2012 till ht 2017 och därefter ett minskat

antal program till ht 2019. Men ht 2020 och ht 2021 var även programmen fler vid första och andra urvalet. Programminskningen ht 2017 till ht 2018 berodde främst på att specialistsjuksköterskeutbildningarna flyttades till en egen antagningsomgång (figur 37).

Få program ställs in mellan sista anmälningdagen och andra urvalet. Andelen program som ställs in har minskat stadigt sedan ht 2008, då det var 7 procent färre program i andra urvalet än sista anmälningdag, till ht 2019 då nettoförändringen var mindre än 1 procent färre program i andra urvalet.

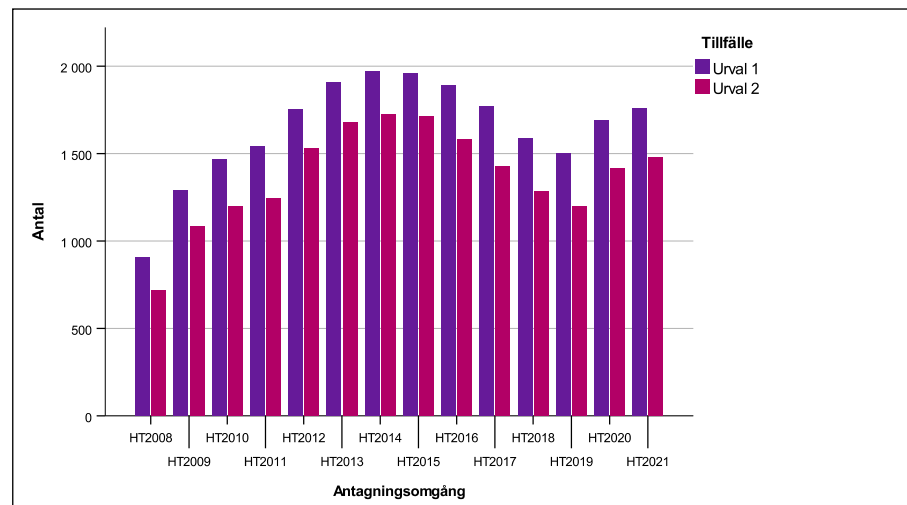
Sedan ht 2020 har bilden ändrats något, med fler program vid både första och andra urvalet än vid sista anmälningdag. Det beror i huvudsak på lärosätenas interna arbetssätt vid antagning till senare del av program, där utbildningstillfällen skapas för respektive program och programtermin som det finns sökande till. Ökningen av antalet program efter sista anmälningdag är på så sätt mer en konsekvens av lärosätenas arbetssätt än en reell ökning av utbildningsutbudet.

Figur 37: Antal program vid sista anmälningdag, första och andra urvalet, ht 2008–ht 2021.

Andelen program där urval skett ökade till omkring 60 procent under perioden ht 2013 till och med ht 2015. Därefter minskade andelen till 50 procent ht 2019, ökade ht 2020 och ytterligare något i antagningsomgången ht 2021 då andelen konkurrensutsatta program var 56 procent vid första urvalet (figur 38).

Figur 38: Antal program där urval skett i första och andra urvalet, ht 2008–ht 2021.

Utbildningar som leder till vissa yrkesexamina

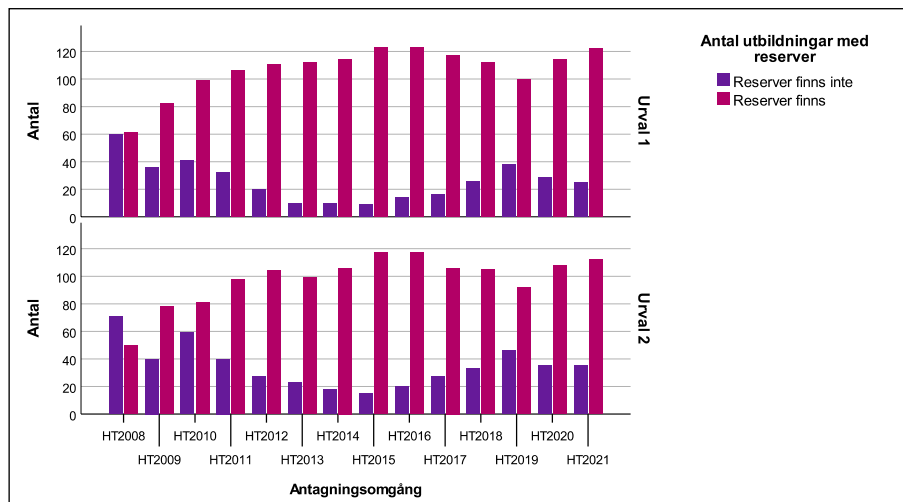
Andelen utbildningar med konkurrens är större ht 2021 än ht 2020 för samtliga redovisade yrkesexamensgrupper.

Antalet civilingenjörsprogram med konkurrens ökade fram till ht 2016 såväl i första som i andra urvalet, för att sedan avta till och med ht 2019. Därefter ökade antalet återigen och ht 2021 var det konkurrens till 83 procent av civilingenjörsutbildningarna vid första urvalet, att jämföra med 80 procent ht 2020. Antalet program ökade med fyra till 147 sökbara program ht 2021 vid både första och andra urvalet (figur 39).

Civilingenjörsutbildningarna är några av de utbildningar som leder till yrken med relativt goda arbetsmarknadsutsikter enligt Statistiska centralbyrån (SCB) och Sveriges akademikers centralorganisation (Saco) ⁴.

4. Statistiska centralbyrån, "Trender och prognoser 2020", februari 2021 och Saco, "Framtidsutsikter – Här finns jobben för akademiker år 2025", november 2020. Notera att bedömningarna i närtid är mer osäkra än vanligt på grund av pandemin.

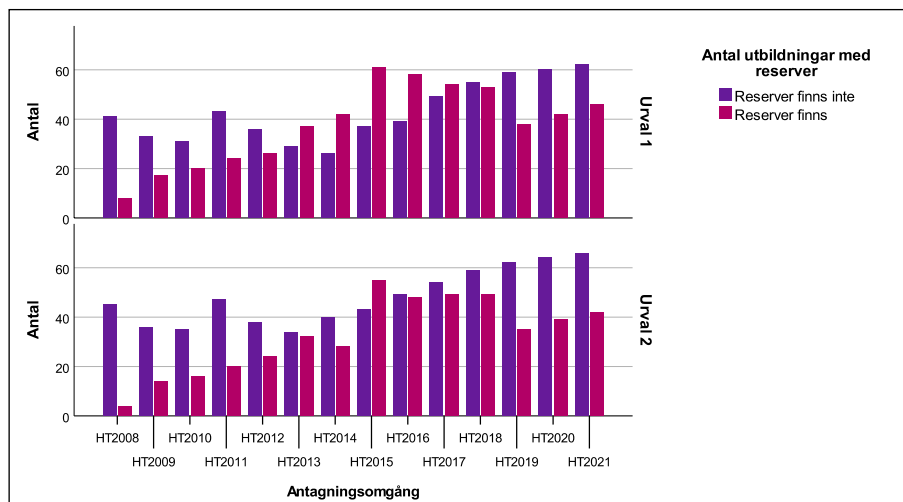
Figur 39: Antal civilingenjörsprogram med konkurrens i första och andra urvalet, ht 2008–ht 2021.

Antalet högskoleingenjörsutbildningar med konkurrens ökade till ht 2015, minskade därefter till ht 2019 för att sedan öka både ht 2020 och ht 2021. Ht 2021 var det konkurrens till 43 procent av de 108 högskoleingenjörsutbildningar som då erbjöds, att jämföra med 41 procent ht 2020.

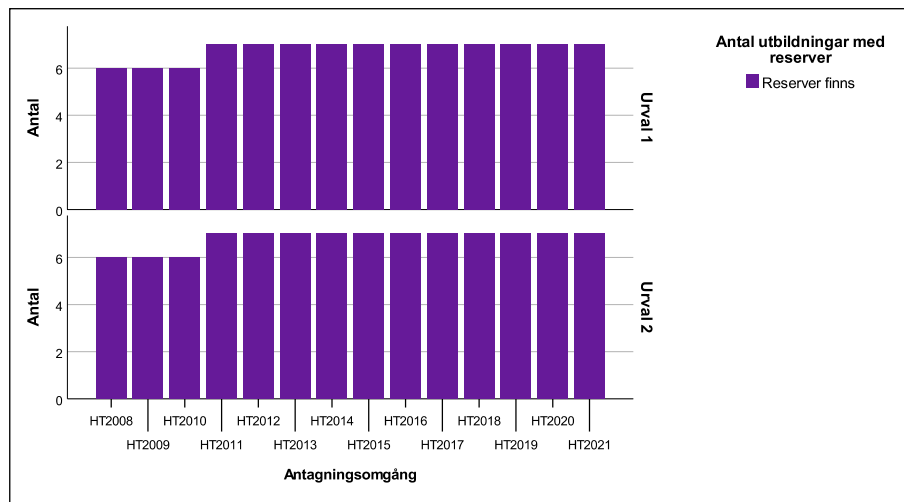
Liksom för civilingenjörsutbildningarna har SCB och Saco bedömt att examinerade högskoleingenjörer har relativt goda framtida arbetsmarknadsutsikter (figur 40).

Figur 40: Antalet högskoleingenjörsprogram med konkurrens i första och andra urvalet, ht 2008–ht 2021.

Alla läkarprogram har haft väsentligt fler sökande än platser under hela perioden, trots att utbildningen byggts ut kraftigt. Examinerade från läkarutbildningen bedöms vara relativt efterfrågade på arbetsmarknaden under det närmaste decenniet (figur 41).

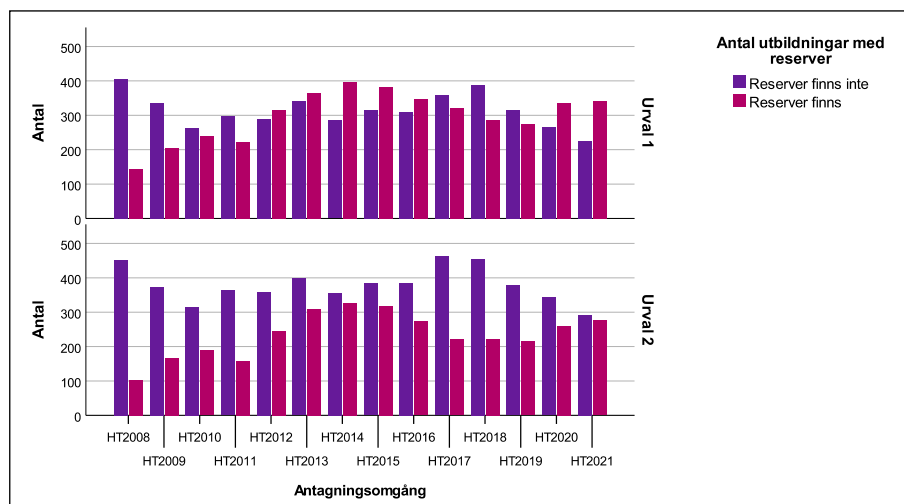
Figur 41: Antalet läkarprogram med konkurrens i första och andra urvalet, ht 2008–ht 2021.

Antalet läkarprogram med konkurrens nådde en topp ht 2014. Därefter har de minskat till och med ht 2019, men återigen ökat till ht 2021. Då var det konkurrens till 60 procent av läkarutbildningarna (motsvarande 343 utbildningar) att jämföra med 56 procent (motsvarande 337 utbildningar) ht 2020 (figur 42).

Att fler läkarprogram har konkurrens nu än i början av perioden är ett tecken på att utbildningarna har blivit mer populära. Det är positivt med tanke på den stora brist på examinerade lärare som befaras under det närmaste decenniet. Examinerade från läkarprogram tillhör de examensgrupper det råder brist på och som bland andra SCB och Saco bedömt har mycket goda framtida utsikter på arbetsmarknaden.

Figur 42: Antalet läkarprogram med konkurrens i första och andra urvalet, ht 2008–ht 2021.

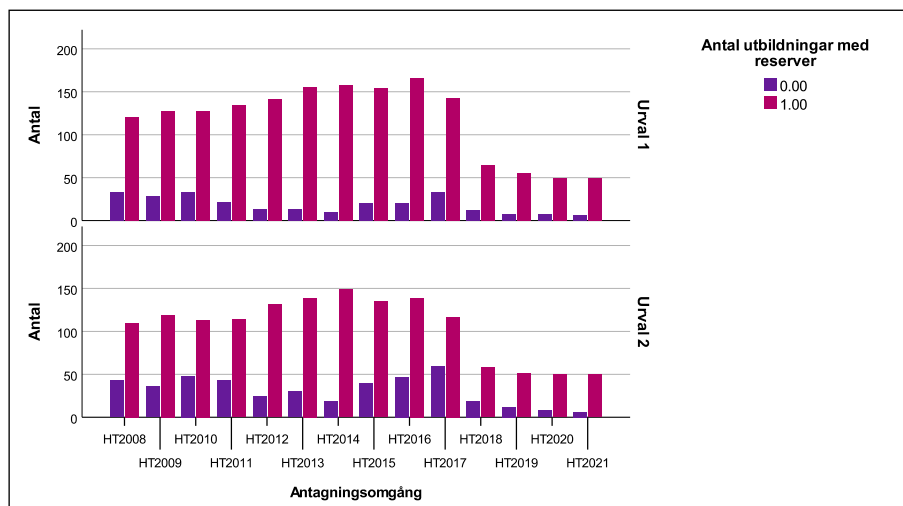

Andelen sjuksköterskeutbildningar med konkurrens har legat högt under perioden, i genomsnitt 86 procent. Det påtagligt lägre antalet sjuksköterske-

utbildningar efter ht 2017 beror på att specialistsjuksköterskeutbildningar inte längre ingår i underlaget (figur 43).

Sjuksköterskeutbildningarna tillhör också gruppen av utbildningar som SCB och Saco pekar ut som utbildningar som ger goda eller mycket goda framtidsutsikter på arbetsmarknaden.

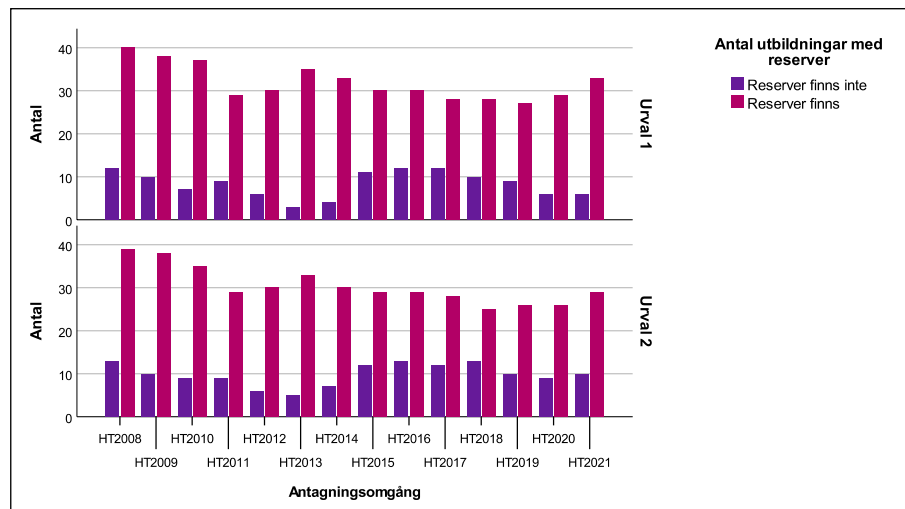
Figur 43: Antalet sjuksköterskeprogram med konkurrens i första och andra urvalet, ht 2008–ht 2021.

Antalet socionomprogram med konkurrens har legat mellan knappt 30 och 40 under hela perioden. Under de senaste åren har andelen program med konkurrens ökat och antalet utbildningar utan reserver minskat. Ht 2021 var andelen socionomprogram med konkurrens 85 procent vid första urvalet, att jämföra med 83 procent ht 2020 (figur 45).

SCB och Saco bedömer att socionomutbildningarna syftar till yrken med på kort sikt relativt goda framtidsutsikter på arbetsmarknaden. På längre sikt bedöms det finnas risk för att efterfrågan på arbetsmarknaden på denna utbildningsgrupp understiger tillgången.

Figur 44: Antalet socionomprogram med konkurrens i första och andra urvalet, ht 2008–ht 2021.

Effekter av uteblivet, avgränsat och förlängt högskoleprov

På grund av pandemin har möjligheten att anordna och skriva högskoleprovet påverkats under 2020 och 2021. Det högskoleprov (HP) som skulle ha genomförts våren 2020 ställdes in och omkring 70 000 anmälda gjorde inte provet. Hösten 2020 avgränsades provdeltagarna till enbart dem som inte redan hade ett giltigt HP-resultat och det maximala antalet provskrivande begränsades till 27 640. Våren 2021 genomfördes provet vid två tillfällen. Det var de som fyller minst 19 år eller de som på vårterminen gick årskurs 3 på gymnasiet under 2021 som fick skriva provet. Totala antalet skrivande var begränsat, men platserna tillräckliga och alla anmälda fick skriva. Begränsningarna våren 2021 har då haft en obetydlig inverkan på antagningen till hösten 2021. Men, omständigheterna sedan våren 2020 borde sammantaget ha lett till att färre sökande ht 2021⁵ än före pandemin (ht 2019) hade ett provresultat att konkurrera med.

Men så blev det inte. Det var istället 18 procent fler behöriga sökande med ett HP-resultat ht 2021 (totalt nära 177 100) än både ht 2019 och ht 2020 (då de var drygt 150 000). Det hänger delvis samman med att det totalt sett ht 2021 var 18 procent fler behöriga sökande än ht 2019 och 1 procent fler än ht 2020, men framför allt hänger det samman med att giltighetstiden för provresultatet förlängdes från fem till åtta år inför antagningen till våren 2021. Förlängningen innebar att ytterligare omkring 32 600 behöriga sökande hade ett giltigt provresultat att konkurrera med ht 2021 än ht 2020. Av dem var 30 100 (92 procent) 25 år och äldre till följd av att det måste ha gått minst fem år sedan provet gjordes.

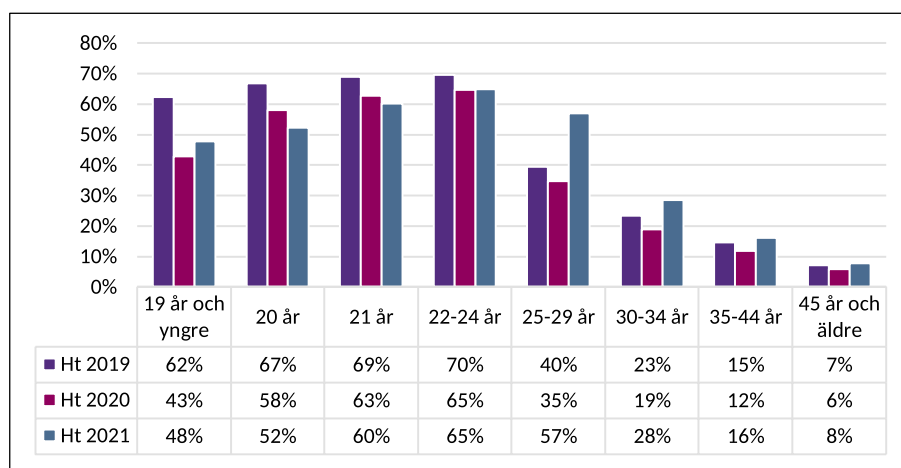
Men fick då de förändrade omständigheterna kring högskoleprovet någon effekt på antagningen till hösten 2021? Blev det svårare för dem utan HP-resultat än för dem med ett resultat att komma in? Blev det lättare för dem med ett förlängt HP-resultat än för dem med ett högst fem år gammalt resultat att komma in? Har olika åldersgrupper av sökande påverkats på olika sätt? Det är några av de frågor som avses besvaras här, och den första analysen handlar om ifall andelen sökande med ett HP-resultat förändrats mellan ht 2019 och ht 2021.

Andelen behöriga sökande med ett HP-resultat varierar i olika åldersgrupper (figur 45). Andelen var högst bland sökande upp till 24 års ålder. Mellan 60 och 70 procent av alla behöriga sökande i dessa åldrar hade ett provresultat ht 2019. Andelen med ett provresultat faller i takt med stigande ålder. Ht 2020

5. Notera att ett HP-resultat inte ger behörighet till utbildningar. Behörigheten bedöms utifrån betyg från gymnasiet eller motsvarande. Ett HP-resultat ger en sökande möjlighet att konkurrera om en utbildningsplats i ytterligare en urvalsgrupp.

har andelen sökande med ett HP-resultat minskat i samtliga åldersgrupper (till följd av det uteblivna högskoleprovet våren 2020) och minskningen är störst i åldersgruppen 19 år och yngre. Ht 2021 är utvecklingen en annan. Även om andelen med ett HP-resultat ökat något bland dem som är 19 år och yngre, har andelen sammantaget gått ner bland sökande upp till och med 24 års ålder, medan den ökat bland dem som är 25 år och äldre. Särskilt stor är ökningen i åldersgruppen 25–29 år och 30–34 år, vilket är en effekt av att provresultatets giltighetstid förlängts.

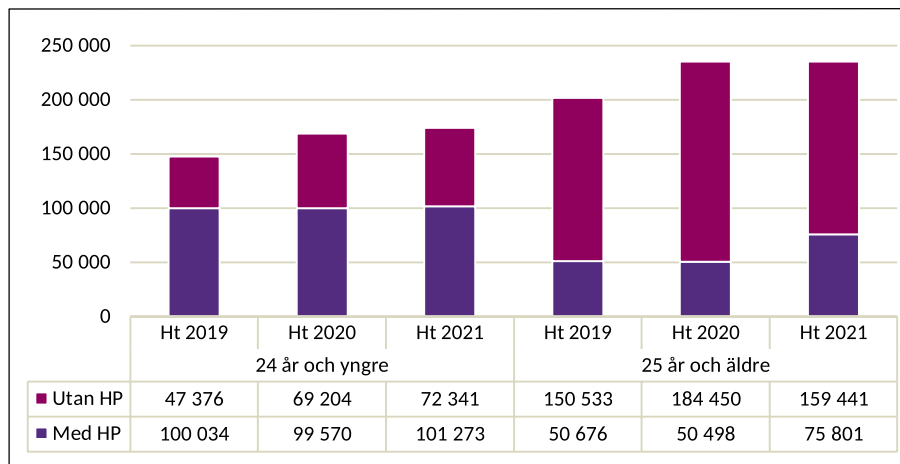
Figur 45: Andelen sökande i olika åldrar med ett hp-resultat, vid första urvalet ht 2019–ht 2021.

Sammantaget ökade antalet behöriga sökande med 1 procent mellan ht 2020 och ht 2021. De behöriga sökande som är 24 år och yngre med ett HP-resultat var ungefär lika många ht 2021 som de var både ht 2019 och ht 2020. De i samma åldersgrupp utan HP-resultat var påtagligt fler ht 2021 än ht 2019. I åldersgruppen 25 år och äldre var utvecklingen den omvända. De var påtagligt fler med ett HP-resultat ht 2021 jämfört med ht 2020 (50 procent fler främst till följd av att provresultatets giltighetstid förlängts), medan de i samma åldersgrupp utan HP-resultat var 14 procent färre (figur 46).

Det förefaller som om de förändrade omständigheterna för högskoleprovet främst gynnat äldre sökandes möjligheter att med ett HP-resultat konkurrera om utbildningsplatser, medan de yngres motsvarande möjligheter minskat.

Figur 46: Antalet sökande i olika åldersgrupper med respektive utan ett HP-resultat, vid första urvalet ht 2019 – ht 2021.

Men har de förändrade omständigheterna för högskoleprovet under 2020 och 2021 medfört att yngres chanser att antas försämrats visavi äldre sökandes chanser ht 2020 och ht 2021 i förhållande till ht 2019 (före pandemin)?

För att studera om olika åldersgruppers chanser att antas har förändrats används relativa kvoter mellan hur stor andel en viss åldersgrupp utgör av alla sökande och hur stor andel samma åldersgrupp utgör av alla antagna. På det viset tas hänsyn till att åldersgruppernas storlek dels skiljer sig åt, dels har förändrats olika mycket mellan ht 2019 och ht 2021.

Ett exempel: Av de behöriga sökande ht 2019 utgjorde de som är 19 år och yngre 7,11 procent. Av de antagna utgjorde de 7,24 procent, det vill säga en lite större andel än av de sökande. Den relativa antagningskvoten för 19 år och yngre blev då $7,24/7,11 = 1,02$. Ht 2020 utgjorde gruppen 8,06 procent av behöriga sökande respektive 8,20 procent av de antagna. Antagningskvoten blev 1,02, vilket innebär att de som är 19 år och yngre båda terminerna blev antagna i något större utsträckning än genomsnittet, som är 1,00 (tabell 3). En kvot under 1,00 innebär att gruppen blir antagen i lite mindre utsträckning än andra grupper. Om dessa kvoter har förändrats påtagligt mellan ht 2019 och ht 2021 i olika åldrar indikerar det att oddsen för att bli antagen förändrats, vilket kan ha samband med de förändrade omständigheterna för högskoleprovet.

Tabell 3: Antagningskvoter i olika åldersgrupper för samtliga antagna ht 2019–ht 2021.

Ålder	Totalt		
	ht 2019	ht 2020	ht 2021
19 år och yngre	1,02	1,02	1,03
20 år	1,04	1,03	1,04
21 år	1,06	1,06	1,06
22–24 år	1,06	1,07	1,07
25–29 år	1,01	1,02	1,02
30–34 år	0,95	0,94	0,94
35–44 år	0,92	0,91	0,91
45 år och äldre	0,93	0,93	0,93
Totalt	1,00	1,00	1,00

För samtliga antagna är skillnaderna i antagningskvoter mellan ht 2019 och ht 2021 i olika åldersgrupper små, närmast obetydliga. Det tycks inte som om de förändrade omständigheterna för högskoleprovet haft olika inverkan på chansen att bli antagen i olika åldersgrupper av sökande, åtminstone inte totalt sett på en övergripande nivå eftersom det är samma mönster under perioden.

Trots att andelen sökande med ett HP-resultat är mindre bland yngre sökande än bland äldre, har de unga totalt sett under perioden inte antagits i mindre utsträckning än de äldre. Det hänger samman med att de i ökande utsträckning istället antagits i urvalsgruppen BI (betyg från gymnasieskolan). Andelen yngre antagna (högst 24 år gamla) i BI var 56, 55 respektive 60 procent ht 2019 – ht 2021. Andelen äldre antagna (25 år och äldre) ökade i stället i HP, från 40 procent ht 2019 till 47 procent ht 2021. Att yngre har ökat sin andel av de antagna i BI är inte förvånande då de yngsta har bäst meriter från gymnasiet⁶ och inte hunnit börja studera ännu medan äldre sökande förenklat uttryckt dränerats på dem med bäst gymnasiemeriter som börjat studera i lägre åldrar vid ett tidigare tillfälle.

Antagningskvoterna har inte förändrats märkbart på totalnivå, men yngre söker till program i konkurrens i större utsträckning än vad äldre sökande gör. Är antagningskvoterna oförändrade även till några större yrkesexamensprogram (tabell 4)?

6. Se Antagning till högre utbildning vårterminen 2021 Analys av antagningsomgångar och trender i antagningsstatistiken, UHR-rapport 2021:1, februari 2021.

Tabell 4: Antagningskvoter i olika åldersgrupper av antagna till några större yrkesexamenprogram ht 2019–ht 2021.

Examen	Termin	19 år och yngre	20 år	21 år	22–24 år	25–34 år	35 år och äldre
Civilingenjör	Ht 2019	1,06	1,09	1,01	0,88	0,80	0,62
	Ht 2020	1,07	1,07	1,04	0,89	0,74	0,52
	Ht 2021	1,07	1,07	1,03	0,89	0,75	0,55
Högskoleingenjör	Ht 2019	0,94	0,96	0,92	1,03	1,09	1,10
	Ht 2020	0,91	0,99	1,01	1,01	1,07	1,09
	Ht 2021	0,92	0,97	0,99	1,05	1,05	1,08
Jurist	Ht 2019	1,09	1,21	0,98	0,83	0,88	0,94
	Ht 2020	1,18	1,05	0,99	0,79	0,89	1,06
	Ht 2021	1,24	1,17	0,89	0,76	0,76	0,90
Läkare	Ht 2019	1,25	1,04	0,72	0,81	0,97	1,05
	Ht 2020	1,25	1,07	0,94	0,74	0,84	1,12
	Ht 2021	1,20	0,99	0,83	0,73	1,00	1,24
Psykolog	Ht 2019	0,67	0,90	0,84	0,75	1,36	1,44
	Ht 2020	0,77	0,86	0,83	0,84	1,18	1,60
	Ht 2021	0,86	0,80	0,95	0,86	1,12	1,63
Sjuksköterska	Ht 2019	1,18	1,07	1,03	0,98	0,94	0,96
	Ht 2020	1,18	1,15	1,03	1,02	0,93	0,91
	Ht 2021	1,31	1,14	1,02	0,90	0,88	1,03
Socionom	Ht 2019	1,27	1,13	0,88	0,83	0,99	1,04
	Ht 2020	1,16	1,13	0,94	0,88	0,92	1,14
	Ht 2021	1,19	1,04	1,03	0,90	0,90	1,12
Ämneslärare	Ht 2019	0,81	0,96	0,97	0,97	1,05	1,16
	Ht 2020	0,90	0,96	1,06	1,02	0,97	1,11
	Ht 2021	0,96	0,97	1,01	0,98	1,00	1,09

Antagningskvoterna i åldersgrupperna har förändrats åt olika håll för yrkesexamenprogrammen. Gruppen 19 år och yngre har samma eller högre antagningskvoter – det vill säga bättre konkurrenssituation – till alla programmen utom till läkare ht 2021 jämfört med ht 2020. Deras antagningschanser till de åtta utbildningarna tycks inte ha påverkats särskilt mycket mellan varken ht 2019 och ht 2020 eller ht 2020 och ht 2021. Däremot har åldersgrupperna 20, 21, 22–24 och 25–34 år lägre antagningskvoter ht 2021 än ht 2020 till hälften eller fler av de åtta yrkesexamenprogrammen. Även om antagningskvoterna för dessa åldersgrupper inte påverkats märkbart på totalnivå (tabell 3) förefaller deras antagningschanser till programmen ha minskat något ht 2021 jämfört med ht 2020. Däremot har åldersgruppen 35 år och äldre högre antagningskvoter till fem av åtta program.

Det sistnämnda kan ha ett visst samband med att giltighetstiden för högskoleprovet förlängdes, men i åldersgruppen 35 år och äldre är skillnaden i antagningskvoter trots allt liten mellan dem med ett provresultat inom förlängd giltighetstid (från fem till och med åtta år gammalt provresultat) och dem med ett provresultat inom ordinarie giltighetstid (högst fem år gammalt provresultat), se tabell 5.

Tabell 5: Antagningskvoter i olika åldersgrupper av sökande i urvalsgruppen HP ht 2020 och ht 2021, uppdelat efter hur gammalt provresultatet är.

Ålder	Ht-20, totalt	Ht-21, totalt	Ht-21, högst 5 år	Ht-21, 5-8 år
19 år och yngre	0,69	0,76	1,00	-
20 år	0,80	0,82	1,00	-
21 år	0,87	0,87	1,00	-
22-24 år	1,02	0,95	1,01	0,72
25-34 år	1,22	1,15	1,04	0,94
35 år och äldre	1,42	1,45	1,00	1,01

Antagningskvoten i urvalsgruppen HP för 19 år och yngre har totalt sett ökat från 0,69 ht 2020 till 0,76 ht 2021. I HP antas 25 år och äldre i större utsträckning än yngre. Ht 2021 har antagningskvoten ökat för de yngsta och de äldsta, medan den minskat för åldersgrupperna 22-24 och 25-34 år. Först i åldersgruppen 22-24 år finns det sökande med förlängda provresultat, vilket hänger samman med att det måste ha gått minst fem år sedan provet gjordes. Antagningskvoterna ht 2021 är högre för dem med högst fem år gamla resultat än för dem med fem till åtta år gamla resultat i samtliga åldersgrupper utom den äldsta, 35 år och äldre.

Mönstret återfinns också bland sökande och antagna till några större yrkesexamensprogram, där antagningskvoten vanligen är högre för dem med provresultat inom ordinarie fem år än för dem med förlängt provresultat inom fem till åtta år (tabell 6).

Tabell 6: Antagningskvoter i HP ht 2021 till några större yrkesexamenprogram, för sökande i olika åldersgrupper med högst fem år respektive med fem till åtta år gammalt provresultat.

Examen	Ålder på provresultat	19 år och yngre	20 år	21 år	22-24 år	25-34 år	35 år och äldre
Civilingenjör	Högst 5 år	1,00	1,00	1,00	1,01	1,12	1,09
	5-8 år	-	-	-	0,66	0,61	0,50
Högskoleingenjör	Högst 5 år	1,00	1,00	1,00	1,00	1,02	1,04
	5-8 år	-	-	-	0,97	0,95	0,84
Jurist	Högst 5 år	1,00	1,00	1,00	1,00	1,15	1,01
	5-8 år	-	-	-	-	0,56	0,97
Läkare	Högst 5 år	1,00	1,00	1,00	1,00	0,99	0,99
	5-8 år	-	-	-	-	1,03	1,04
Psykolog	Högst 5 år	1,00	1,00	1,00	1,00	1,20	1,00
	5-8 år	-	-	-	-	0,37	0,95
Sjuksköterska	Högst 5 år	1,00	1,00	1,00	1,01	1,03	1,04
	5-8 år	-	-	-	0,72	0,94	0,88
Socionom	Högst 5 år	1,00	1,00	1,00	1,00	1,08	0,93
	5-8 år	-	-	-	-	0,79	1,30
Ämneslärare	Högst 5 år	1,00	1,00	1,00	1,02	1,01	0,97
	5-8 år	-	-	-	0,49	0,99	1,09

Sammantaget har de förändrade omständigheterna för högskoleprovet under 2020 och 2021 haft liten inverkan på möjligheten för olika åldersgrupper av sökande att bli antagna. Märk väl att det gäller på gruppnivå. För enskilda individer, exempelvis den som räknat med ett HP-resultat under 2020 men

inte fick något, kan det uteblivna resultatet ha haft stor betydelse. Särskilt gäller det sökande med lägre betygsmervärden som söker till högmerit-utbildningar. Dessa sökande är såväl kvinnor som män, förekommer i alla åldersgrupper och söker olika utbildningar. Därför har det i denna rapport inte varit möjligt att urskilja dem. De kan förekomma överallt och har många gånger konkurrerats ut av andra med snarlika attribut.

Med detta sagt förefaller det inte heller ha varit några påtagligt negativa effekter på de yngstas chanser att antas. Det var den grupp som på förhand bedömdes riskera att drabbas hårdast av det uteblivna högskoleprovet våren 2020, liksom att drabbas indirekt av att högskoleprovets giltighetstid förlängdes från fem till åtta år hösten 2020, vilket främst gett fler äldre ett resultat att konkurrera med. Men de yngsta förefaller ha klarat sig ungefär lika bra till många utbildningar ht 2021 som både ht 2019 och ht 2020. I huvudsak beror det på att de antagits i urvalsgruppen BI i större utsträckning ht 2021, medan något äldre antagits i HP i större utsträckning.

Däremot har sökande som är 22–34 år gamla med ett förlängt högskoleprovsresultat antagits i mindre utsträckning än dem med ett ordinarie provresultat. Nyttan av att förlänga högskoleprovets giltighetstid framstår därmed som begränsad och har bara marginellt varit till nytta för den i sammanhanget lilla gruppen av sökande som är 35 år och äldre och som har ett HP-resultat.

Bilaga 1: Definitioner av begrepp

Här definieras begrepp som är centrala för förståelsen av den antagningsstatistik som presenteras i rapporten.

Andra urvalet

I andra urvalet ingår sena sökande och behöriga sökande enligt de svar som de lämnat på antagningsbeskedet från första urvalet. Sökande som inte lämnat svar eller tackat nej efter första urvalet stryks och ingår inte i andra urvalet. I redovisningen av antalet behöriga sökande, antagna och reservplacerade i samband med det andra urvalet ingår det samlade antalet från både första och andra urvalet.

Anmälningavgift

Medborgare i länder utanför EU, EES eller Schweiz är skyldiga att betala en avgift för att få sin ansökan till högre utbildning behandlad. Kravet på att betala anmälningavgift gäller inte sökande som:

- har permanent uppehållstillstånd i Sverige,
- har tidsbegränsat uppehållstillstånd i Sverige av andra skäl än studier,
- är familjemedlem till en medborgare i en EES-stat och har uppehållsrätt eller permanent uppehållsrätt i Sverige,
- är familjemedlem till en schweizisk medborgare och har uppehållstillstånd i Sverige,
- har ställning som varaktigt bosatt i Sverige,
- har ställning som varaktigt bosatt i ett annat EU/EES-land och har uppehållstillstånd i Sverige av andra skäl än studier,
- studerar inom ramen för ett sådant utbytesprogram som regeringen beslutat att anmälningavgift inte ska tas ut för,
- är registrerad student vid svenskt lärosäte när ansökan sker,
- är student vid ett utländskt lärosäte och nu genomför en del av sin utbildning vid ett svenskt lärosäte. I dessa fall måste studierna ingå i ett utbytesavtal som innebär att det svenska lärosätet inte tar ut någon studieavgift.

Antagna

Sökande som erbjuds en studieplats i det första eller andra urvalet benämns antagen.

Behöriga sökande

Sökande som uppfyller samtliga behörighetskrav till en sökt utbildning benämns behörig. Det avser kraven för både grundläggande behörighet och särskild behörighet.

Förstahandssökande

En förstahandssökande är en person som sökt viss högskoleutbildning som sitt förstahandsval, det vill säga det anmälningalternativ som står först på anmälan. I redovisningen av förstahandssökande ingår sena anmälningar.

Första urvalet

I första urvalet ingår samtliga behöriga sökande. Per antagningsomgång kan sökande antas till utbildningar om maximalt 45 högskolepoäng i nationell vårtermin, hösttermin respektive internationella kurser och om maximalt 30 högskolepoäng för masterutbildningar. Normen för heltidsstudier är 30 högskolepoäng per termin. Den som sökt med sen anmälan kan antas om platserna inte kan fyllas med sökande som anmält sig i tid. För att få delta i andra urvalet måste både den som antagits och den som blivit reservplacerad tacka ja för att behålla sin plats eller reservplacering. Sökande som inte antagits i första urvalet kan stå som reserv till utbildningar som rör nationell vårtermin, hösttermin och internationella kurser på sammanlagt 210 högskolepoäng respektive 120 högskolepoäng i antagningsomgångarna för masterutbildningar. I nationell vårtermin, hösttermin och internationella kurser kan sökande som blivit antagna till 45 högskolepoäng stå som reserv för maximalt 165 högskolepoäng. I masterutbildningar kan sökande som blivit antagna till 30 högskolepoäng stå som reserv för maximalt 90 högskolepoäng.

Konkurrens

Konkurrens syftar på utbildningar där det finns minst en reservplacerad sökande. Där är antalet sökande alltså större än antalet tillgängliga platser. Antalet utbildningar med konkurrens kan vara större efter andra urvalet än efter första eftersom sökande kan göra sen anmälan.

Kurs

Kurs definieras som en högskoleutbildning med en avgränsad omfattning, som är fastställd av universitetet eller högskolan, och för vilken kursbevis ges. Kursen kan ingå i ett program eller vara fristående. Kurser är med andra ord alla utbildningsalternativ som inte är program.

Kön

För variabeln kön används endast svenska personnummer med kvinna eller man som enda möjliga värden. Tredje siffran i födelsenumret i svenska personnummer är udda för män och jämn för kvinnor.

Nationell antagningsomgång

Nationella antagningsomgångar administreras av UHR på uppdrag av lärosätena. De nationella antagningsomgångarna är nationell hösttermin (ht), nationell vårtermin (vt), nationell sommartermin (st), antagningsomgång för masterutbildningar hösttermin (MASTER ht), antagningsomgång för masterutbildningar vårtermin (MASTER vt), internationella kurser hösttermin (IK ht) och internationella kurser vårtermin (IK vt). I MASTER ingår

master- och magisterutbildningar. I IK ingår kurser på grundnivå och på avancerad nivå samt program på grundnivå.

Obehöriga sökande

Sökande som inte uppfyller samtliga behörighetskrav till en sökt utbildning benämns obehörig. Behörighetskraven avser både kraven för grundläggande behörighet och kraven för särskild behörighet. I redovisningen av de sökande som är skyldiga att betala anmälningavgift redovisas även de som inte betalt avgiften och därmed inte fått sin behörighet prövad eftersom de räknas som obehöriga.

Program

Ett program är en kombination av kurser som fastställs av varje lärosäte och som kan leda till generell examen och/eller yrkesexamen inom högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå. Vissa lärosäten har valt ett upplägg där studenter som antas till program inte behöver söka till de olika kurser som ingår i programmet. Andra har valt ett upplägg där studenter som är antagna till programmet är garanterade en plats på de kurser som ingår, men ändå måste söka kurserna i den nationella antagningsomgången.

Reservplacerade

Till gruppen reservplacerade räknas de personer som är reservplacerade till en utbildning även om de är antagna till andra utbildningar. Enda kravet är att individen har en reservplacering för något av sina sökta utbildningsalternativ. I antalet reservplaceringar ingår också sena anmälningar.

Sen anmälan

Sen anmälan uppstår när sökande anmäler sig till en utbildning efter sista anmälningssdag. En sökande kan både ha sökalternativ där anmälan gjorts i tid och sökalternativ med sen anmälan. Det är lärosätet som avgör om det är aktuellt att tillåta sena anmälningar till en utbildning, och i så fall i vilket läge (före urvalet eller efter första eller andra urvalet). Det kan gälla någon enstaka utbildning eller alla. En sen anmälan avser här den som anmält sig efter sista anmälningssdag och fram till andra urvalet. En sen anmälan kan också uppstå när sökande kompletterar sina meriter, styrker avgiftsfrielse eller betalar avgiften efter sista kompletteringsdatum. Sökande som bedömdes som obehörig i första urvalet kan efter kompletteringar bedömas som behörig i andra urvalet, även om dennes anmälan då räknas som sen anmälan. En sådan sen anmälan brukar kallas återanmälan.

Sista anmälningssdag

Sista anmälningssdag är den dag då anmälan till högre studier ska vara inlämnad för att räknas som inlämnad i tid. En förutsättning för att en sökande med sen anmälan ska antas är att det, efter det att sökande som anmält sig i tid erbjudits plats, finns lediga platser till sökalternativet. Hur många av de antagna som utgörs av sena anmälningar framgår inte av statistiken i den här rapporten.

Totalt antal sökande

Med det totala antalet sökande avses alla som sökt utbildningar, oavsett om utbildningen är deras förstahandsval eller inte och oavsett om de är behöriga eller inte.

Bilaga 2: Statistiken i UHR:s databaser

Processen att anta sökande till svenska universitet och högskolor är komplex, och det komplicerar även statistiken. Populationerna är föränderliga och mycket händer exempelvis mellan anmälan och terminsstart eller mellan andra urvalet och terminsstart. De sökandes behörighet är ingen en gång för alla given egenskap. En sökande kan vara obehörig till sitt förstahandsval men behörig (och därmed antas till) sitt andrahandsval, och behörigheten kan – genom slutförande av behörighetsgivande utbildning – förändras över tid. Alla som söker blir inte antagna, inte heller påbörjar alla som antas sina studier. Några som påbörjar studier har inte sökt inom ramen för antagnings-systemet. Det sker efteranmälningar och efterantagningar till utbildningar, även långt efter terminsstart.

Statistiken över sökande och antagna i rapporten ger en bild av denna komplexa process och av inflödet i högskolan. Läsaren bör hålla i minnet att olika publikationer från olika myndigheter kan ge olika resultat beroende på frågeställningen, när statistiken hämtas och från vilken databas uppgifterna kommer.

Det rapporten presenterar är baserat på data som finns i en statistikdatabas. Dit förs information över från antagningssystemet vid vissa specifika tidpunkter.

I dagsläget existerar så gott som all tänkbar information om anmälan till svenska universitet och högskolor i antagningssystemet. Nästan alla uppgifter kopieras en gång per dygn till en databas, där data är sökbara via SQL-frågor i en miljö som inte stör själva arbetet med antagningarna.

Eftersom databasen uppdateras varje dag är det inte möjligt att ta fram sökande- och antagningsstatistik på ett repeterbart sätt. Då sökandeantal och övriga uppgifter i antagningssystemet hela tiden förändras under en antagningsomgång blir det praktiskt omöjligt att från dag till dag producera siffror som är identiska.

Genom att etablera en arbetsrutin för att göra uttag vid fyra separata tillfällen under varje nationell antagningsomgång – med de uppgifter som anses mest relevanta för framtida uppföljning – har det gått att skapa en databas med statiska och repeterbara uppgifter. Denna databas utgör underlag för den sökande- och antagningsstatistik som produceras av UHR.

Statistikdatabasen innehåller de uppgifter som anses mest relevanta för att fungera som underlag för den officiella sökande- och antagningsstatistik som produceras via UHR. Databasen laddas regelbundet vid speciella tillfällen med data från antagningssystemet. Dessa tillfällen är sista ansökningsdag, första urvalet och andra urvalet för alla nationella antagningsomgångar. Uttag till statistikdatabasen görs vid tre tillfällen för varje antagningsomgång, vilket blir 21 gånger per år.

Informationen som finns i statistikdatabasen är utformad utifrån lärosätenas och antagningssystemets behov och är i första hand inte till för statistiska bearbetningar eller presentationer. Det innebär vissa begränsningar och påverkar vilka redovisningar som är möjliga att göra.

Utbildning, utbyte, utveckling – för alla som vill vidare

UHR är en statlig myndighet med flera uppdrag inom utbildningsområdet. Myndigheten finns i Stockholm och i Visby.

UHR:s fem huvudsakliga ansvarsområden:

- Information inför högskolestudier, ansvar för högskoleprovet, ta fram regelverk och samordna antagningen till högskolan.
- Utveckla och förvalta IT-system och e-tjänster åt utbildningssektorn.
- Förmedla internationella utbyten och kompetensutveckling för hela utbildningskedjan.
- Bedöma utländska utbildningar.
- Främjande uppgifter och analyser av frågor inom UHR:s ansvarsområde.